

Tã îgĩ-îgĩ Póõlõ kê rĩ lâ Kōrínĩtõ lé 'bá yĩ
drĩ rĩ
2 Kōrínĩtõ lé 'bá

Tã 'ê'á zĩlã nĩlĩ sĩsĩ rĩ

Póõlõ îgĩ tã nô krístõ 'bá gólĩyĩ Kōrínĩtõ 'álã rĩ 'bá yĩ drĩ, tã-drĩ tã gólĩyĩkã rĩ'á lâsélã gólã rú rĩ 'bá yĩ kê lógõzó gólĩyĩ drĩ. Gólĩyĩ rĩ tã âtalé kĩ, Póõlõ õlěé ÿyĩ kô, tãlã gólã gõõ drě kô gólĩyĩ ndrělê kpá ó'dí õzõ drĩlã tã 'bãzó 'elê sĩsĩ rĩ kãtĩ. Āzã 'bá yĩ ÿsũ ÿyĩkã kĩ, Póõlõ āã'dó íyĩngá lājõ'bã 'ĩ kô, gõ'dá tã âtĩ-âtĩ gólã drĩ rĩ'á pělã gólĩyĩ drĩ rĩ āã'dó kô tã pãtĩ'ĩ. Gõ'dá kpá krístõ 'bã lĩfĩ ĩcí 'bã āzã 'bã yĩ rĩ ÿyĩ trá âcalé Kōrínĩtõ 'á nĩngá rĩ'á tã ngĩĩ āzã 'bã yĩ ÿmbálê Póõlõ kê 'dĩ rú sĩ. Póõlõ kĩ nĩ rĩ, lĩfĩ ĩcí 'bã 'dĩ 'bã yĩ āã'dó ÿyĩ rĩ'á âdĩ lówó bê rōõ, gõ'dá gólĩyĩ āã'dá ÿyĩ tã 'ê'ê Yésũ kê rĩ mbĩ õjĩlã drĩ kô. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á tã lâràkô āzã 'bã yĩ 'elê, rĩ'á õjĩlã tĩ 'bãlê â'dĩlĩ. Gólĩyĩ rĩ kpá rĩ'á ÿyĩ tã lóngólê tã nĩnĩ gólĩyĩkã Ôvãrĩ rĩ tãsĩ rĩ tã lâ 'á. Tãlã Póõlõ rĩ tã ĩtĩ 'dĩ 'bã yĩ 'elê kô rĩ drĩ sĩ rĩ, gólĩyĩ drĩ rĩzó tã ÿsũlĩ rĩ rĩ kĩ, Póõlõ āã'dô fĩ trá 'bãlê pãtĩ'ĩ drĩ-'bã krístõ 'bã kê 'ĩ yã rĩ. Gõ'dá tã Póõlõ kê â'dó kô ĩtĩ. Gólã âtũ ÿyĩ fĩ trá lâŋõ ùsúzõ tã lělě gólãkã Yésũ 'á rĩ tãsĩ. Gólã lě tã lě 'bã gólĩyĩ ó'dĩ ró yĩ drĩ ÿmbálê Yésũ rĩ tãsĩ 'dĩ 'bã yĩ rōõ. Gólã â'dó kô lâfã lówó 'bã 'ĩ, ngãtã tã āmbã lówó bê. ĩtĩ rĩ, gólã rĩ'á tã â'dã-â'dã drĩ-'bã krístõ 'bã kê rĩ tãndĩ kê rĩ ró gólĩyĩ drĩ.

Gõ'dá Póõlõ â'dã trá kĩ, krístõ 'bã gólã pãtĩ'ĩ rĩ â'dô 'ê'á lâŋõ ùsũlĩ, gõ'dá āzãngá sĩ, āã'dô fũ'á lâ kpá õzõ Kúmú gólĩyĩkã Yésũ tĩ. Yĩ rĩ gógó ífĩfĩ lâ ó'bã yĩ trá gãnimã 'á, gõ'dá ócã yĩ trá, tãlã õjĩlã Yúdã yĩ kê rĩ 'bã yĩ gã ÿyĩ tã âtĩ-âtĩ yĩ drĩ rĩ'á pělã rĩ trá dó. Ōzõ gólĩyĩ drĩ â'dórě trá krístõ

'bá ró 'dī tí rī, gólīyī ǝ'bā īyī līfī kô kīzô nī rī, rīrī īyīkâ rī
 āā'dô 'bā'á cú itī lāṅō āzâ 'bá yī ākó, gō'dá ǝjílâ āā'dô rī'á
 īyī ṅjīlī ǝzō līfī ícī 'bá āzâ nā 'bá yī kâ nā tí.

Gólâ rī zāâ cācā íyīkâ gólīyī ngálâ rī tã lâ 'bālê lãfâ û'dû-
 û'dû kâ krístō 'bá gólīyī ngá ākó Yěrosālémâ 'álâ rī 'bá yī
 pázó rī âtâ-âtâ sī.

¹ Mâ Póólō tībê Ôvârí drí ṅjīlī nī â'dólé lājó'bá Yésū
 Krístō kâ ró rī, má īgī wárāgā nô nī ānī krístō 'bá Kōrínītō
 'álâ nā 'bá yī drí gō'dá ānī gólīyī â'dó 'bá 'bãdrī Gīrīkī kâ
 'álâ rī yī drí. Āmâ âmâ âdrúpī Tīmátīyâ bê, 'ê nī-bê-yâ ānī
 drí ndrī. ² Ôvârí âmâ átá gō'dá Kúmú âmákâ Yésū Krístō
 bê ǝfē ǝrē ānī drí tã â'dí bê.

³ Mã lûyû Ôvârí Kúmú âmákâ Yésū Krístō rī átá ró rī gólâ
 tībê 'â lâ drí â'dílī trá âmâ rú nõ, Ôvârí rī gólâ kpá ī'dī
 mbârákâ sō 'bá âmâ rú rī. ⁴ Ōzō lāṅō āā'dô trá âmâ 'e'á rī,
 gólâ drí âmâ 'bãzô fīi âtūlī. Gólâ pâ âmâ itī 'dī rī, tãlâ mã
 ǝpâ ró ǝjílâ gólīyī lāṅō drí 'e'á gólīyī 'elê rī kpá itī. ⁵ Ōzō
 lāṅō ǝ'ê âmâ rōô tã lēlē âmákâ Yésū Krístō 'á rī tāsī rī,
 gō'dá Yésū Krístō â'dô âmâ pīpīsilī 'bã'á â'dílī â'dī gō'dá
 rīzô mbârákâ íyīkâ fēlê âmâ drí rōô. ⁶ Ōzō gō'dá lāṅō â'dô
 trá âmâ 'e'á rī, tã 'dī â'dô ró bê ānī pālê. Ōzō Ôvârí ǝ'bā
 âmâ pīpīsilī trá îdúlī kâyû lāṅō drí rīzô âmâ 'elê rī 'á rī, tã
 rī 'dī â'dô ānī pã'á tã ṅjīlī kī nī rī, Ôvârí â'dô kpá ānī pīpīsilī
 'bã'á îdúlī ǝzō lāṅō ǝtírī rīi ānī 'elê rī. ⁷ Itī rī, má lē tã trá
 pãtī-pãtī pīpīsilī ālô sī kī, Ôvârí â'dô tã 'dī 'e'á kpá itī ānī
 drí. Lāṅō tībê âmâ 'e 'bá rī, â'dô kpá ānī 'e'á. Gō'dá itī rī,
 Ôvârí â'dô kpá pīpīsilī tã âtū kâ fē'á ānī drí gō'dá kpá ānī
 pīpīsilī 'bālê â'dílī â'dī ǝzō drílâ 'ērē lâ má drí rī kâtī.

⁸ Ámâ âdrúpĩ yí ámâ îzó yí bê, má lě lâṅō gólâ ãmâ lě 'bá 'bãdrĩ Ásíyã* kâ 'álâ rî tâ lâ 'bälé kpá ãnî drí nĩlĩ. Lâṅō rî 'dĩ lậṅjĩ trá kôô, gô'dá mbârâkâ lâ lậvũ trá gặặ ãmâ drĩ sĩ. Ítĩ rî, mã kĩ ãmákâ rî, lâṅō rî 'dĩ ãã'dô ãmâ fũ'á. ⁹ Mã kĩ ãmákâ rî, pặặ-pặặ kặặ ãmákâ dră kâ rî ããcâ trá. Tã rî 'dĩ â'dô itĩ 'dĩ rî, tãlã mã ôzó kô újũũ nĩ ãmâ nyãányã pãlé, mã ôfẽ ró ãmâ bê rî cé Ôvâri drígặ ã'dĩ, Ôvâri tĩbê rĩ 'bá ôjĩlã ãngálé ôdră 'ásĩ rî. ¹⁰ Ôvâri gólâ tĩbê ãmâ pã 'bá nĩ lâṅō ãmbá tĩbê 'ẽ 'bá ãmâ fũlĩ itĩ 'dĩ 'ásĩ 'dĩ rî, gólâ ã'dĩ Ôvâri tĩbê ãmâ drĩ 'ëzó tã lểlé 'á lâ pặặpặặ ãlô sĩ rî. İzátú rî, gólâ â'dô kpá zãã rĩ'á ãmâ pãlé lâṅō 'ásĩ, ¹¹ tãlã nĩ ôrĩ trá zãã rĩ'á gólâ rî ãrãtãlé ãmâ tãsi rî. Ítĩ rî, ôjĩlã dũũ â'dô ãcá'á cú Ôvâri rî lủặặ, tãlã gólĩyĩ ndrê gólâ pã ãmâ trá kặặ lâṅō kâ 'ásĩ.

Tã Póólô drĩ tã yí drĩ 'ẽ'á 'ëlã rĩ jãzó ngũĩ rĩ tâ lâ âtãzó rĩ

¹² Ámâ âdrúpĩ yĩ, tã ãsũ ãmákâ vó ró rî, Ôvâri nĩ trá kĩ, mã rĩ trá ãngó nõ drĩ ôjĩlã tãndĩ rĩ ró gô'dá tã gólĩyĩ mã drĩ rĩ'á 'ëlã ãnî drĩ rĩ 'bá yĩ rĩ'á cú tã ôṅjĩ ãkó. Mã rĩ tã gólĩyĩ sũ 'bá Ôvâri rũ rĩ yĩ 'ëlé ã'dĩ ãnî drĩ, â'dô mbârâkâ gólâ drĩ fẽlé mã drĩ rĩ vó ró. ¹³ Tã gólĩyĩ mã drĩ ãgĩlĩ ãnî drĩ nõ 'bá yĩ, mã ãgĩ trá tã mbặặ 'ĩ gô'dá kpá dódó tã gólĩyĩ ãnî drĩ 'ẽ'á ãfĩ lâ nặặ dódó rĩ yĩ ã'dĩ. ¹⁴ Gô'dá nĩ nĩ tã ãmákâ 'dĩ drẽ cé ãã itĩ, gô'dá mã lě ãnî tã ãmákâ rĩ nặặ ngbãlĩ-ngbãlĩ izátú, tãlã mã lě ãmâ ârũlĩ ãnî tãsi, gô'dá nĩ ârũ ró kpá ãnî ãmâ tãsi, kặặ gólâ Kúmũ ãmákâ Yésũ Krístô drĩ 'ëzó ãgólé ãngó nõ 'á rĩ 'á.

¹⁵ Tã ãsũ ãmákâ 'á rĩ, tã 'dĩ fĩ trá ãnî drĩ. Ítĩ rĩ, mã lě trá cãlé ãnî ngáá tólã ãndãlã rĩ, tãlã nĩ â'dô ró bê ãyĩkô bê mã drĩ ãnî pãzó ãndãlã rĩ. ¹⁶ Mã lě trá ãnî ndrẽlé sĩsĩ, mã ôtrĩ rĩ nũ nĩ'á 'bãdrĩ Mễkễdónĩyã kâ 'álã rĩ. Gô'dá mã lě kpá trá

* 1:8 1.8 'bãdrĩ 'dĩ rĩ'á gólâ rĩ'á zĩlã ngbããngbãno Túrukĩ rĩ ã'dĩ.

cālê ānī ngálâ má òtírī âgōô Mĕkĕdónīyā lésī rī, tālâ nī pâ ró mâ bê âđđī sī fīnyáwá má drí nīzó 'ĩđī sī lâ 'băđrđī Yūdáyă kâ 'álâ.

¹⁷ Nī įsũ bê-rī, mâ rī'á ôjílâ tâ įsũ-įsũ bê rđ rđ rđ 'ĩđī yă? Nī įsũ bê-rī mâ ôjílâ gólâ rđ 'bá tâ yí drđ 'bălê trá 'elê rđ 'ê 'bá kô rđ 'ĩđī yă? ¹⁸⁻¹⁹ Ôvârđ nđ trá kđ, má â'dô kô ôjílâ ítđ 'đđ 'ĩđđ. Má rđ zăâ tâ mbđ rđ âtálê 'ĩđđ, tălâ Ôvârđ rđ mvá Yésũ Krđstô, tâ gólâkâ âtálê rđ íyíkâ kó zăâ âlô. Gólâ 'ĩđđ tđbê âmâ Sđlđvănô* yđ bê gô'dá Tđmátđyă yđ bê drđ tâ lâ pĕlĕ ānđ drđ rđ. ²⁰ Ā'dô tâ gólđyđ Ôvârđ drđ 'bălê trá đũđ 'ê'á 'elâ âmâ drđ 'đđ 'bá yđ tāsđ rđ 'ĩđđ rđ, mã nđ trá kđ, tâ pătđđ ró, Ôvârđ â'dô tâ 'đđ 'bá yđ 'ê'á tălâ Yésũ Krđstô rđ tāsđ. Ôzô gô'dá â'dô trá ítđ rđ, 'đđ tâ âmâ drđ rđzó tâ âtálê kđ, “Ā'â'dô ítđ”, ôzô mã ôrđ trá Ôvârđ rđ lųyđlđ Yésũ Krđstô rđ rú sđ rđ 'ĩđđ. ²¹⁻²² Ôvârđ 'ĩđđ gólâ tđbê âmâ 'bă 'bá ndrđ ānđ bê â'dólê ngá âlô ró Yésũ Krđstô 'á rđ, gô'dá âmâ 'bălê rđlđ zăâ tâ lĕlĕ sđ, tâ íyíkâ 'á. Gólâ nđđ âmâ trá lôsđ íyíkâ 'elê. Gô'dá gólâ 'bă lămbé kpá trá âmâ rú ôzô ngá gólâ 'bă 'bá ngá íyíkâ ró rđ kătđ, Lđnrđ Tăndđ íyíkâ fĕfĕ lâ sđ rđlđ âmâ pđpđsđlđ 'á. Gólâ âfĕ Lđnrđ Tăndđ íyíkâ trá rđlđ âmâ pđpđsđlđ 'á sđ, ôzô ngá đđđ-káká gólâ drđ 'ê'á 'elâ âmâ drđ rđ kătđ, tălâ mã ũnđ ró bê kđ, pătđđ-pătđđ ró Ôvârđ â'dô âmâ 'bă'á rđlđ âlô Yésũ bê ũrú 'álâ.

²³ Ôvârđ 'ĩđđ lđđđ đđđ 'bá âmákâ ró tâ lâ â'dálê kđ, ôzô má ôgô cālê būũ Kōrínītô 'á tólâ kô rđ, má 'ê tâ rđ 'đđ ítđ 'đđ rđ, â'dô ró bê ānđ păzó má ôzó kô tâ lôgôô ānđ drđ ônjđ ró rôô. ²⁴ Mã lĕé rđlđ ānđ đđđ ôzô kúmú kătđ rđ kô. Ítđ rđ, tákô mã rđ bê-rđ rđ'á lôsđ 'elê kpākâ âlô ānđ bê, tălâ nđ â'dô ró bê gđgđ tâ lĕlĕ ānđkâ Yésũ Krđstô 'á rđ 'á ôzô rákâ fĕ kătđ.

2

¹ Ítđ rđ, má 'bă tâ įsũ âmákâ kđ'á nđ rđ, má cá kô ānđ ndrĕlê rđ trá, tălâ má ôcâ tólâ rđ, má â'dô ānđ 'bă'á â'dólê tâ įsũ

* 1:18-19 1.18-19 Sđlđvănô 'đđ rú lâ âzâ kpá bê rđ'á Sđlđ.

ró. ² Gõ'dá òzō má ò'bā ānī trá â'dólé tā ìsũ ró rî, ā'dî â'dô gõ'dá áamá 'bá'á â'dólé āyikō ró nī yā? ³ Má ìgĩ tā 'dī sísí ānī drí 'dī rî, tálá nī lôbē ró Ôvârí rî vó bê tândí ró, tálá má lěé kô â'dólé tā ìsũ ró tā ònjí āníkâ drí. Òzō má òcâ tólâ rî, rī'á tândí ró má drí â'dózo āyikō ró tā 'è'è tândí āníkâ sī. Nī ndrê trá, má nī trá kī, òzō má â'dô trá āyikō ró rî, â'dô kpá ānī 'bá'á â'dólé āyikō ró. ⁴ Kâyî gólâ má drí wárägã ìgizó ānī drí sísí nā rî, tā 'è'è āníkâ ìkpókpóló mâ trá rōô gõ'dá 'bá áamá pìpìsílí trá â'dólé ìzā ró, gõ'dá búúú má drí áwó ngòzò kâyî gólâ má drí rīzò wárägã nā ìgílí nā 'á. Má lěé kô úlí ámákâ nō drí ānī 'bálé â'dólé tā ìsũ ró. Má lěé bê-rí úlí ámákâ nō drí tā â'dálé ānī drí kī, má lěé ānī trá rōô.

Póólò â'dâ tá krístò 'bá yî drí tá ònjí òjílâ āzâ gólíyî lăfálé sī

rî kâ âyéle

⁵ Sísí òjílâ rî ānī lăfálé sī gólâ tíbê tá ònjí 'è 'bá trá 'dī rî, gólâ 'bá má trá â'dólé tā ìsũ ró, gõ'dá 'bá bê-rí āmbá lá ānī 'dī â'dólé tā ìsũ ró rōô. ⁶ Lânō gólâ ānī 'dī 'bá yî drí fělé gólâ drí 'dī ìcâ trá 'dī. ⁷ Ítí rî gõ'dá, ngbāāngbānō rî, nī āyê gólâ tá ònjí gólâkâ 'dī 'ásí. Nī âtâ úlí ã'dí 'dī gólâ rî 'bálé â'dólé āyikō ró, tálâ ìzā òzò kô gólâ rî 'èè rōô. ⁸ Ítí rî, má lô'bā rú'bá ānī drí, nī â'dâ gólâ drí kī, nī lěé gólâ trá. ⁹ Wárägã āzâ má drí ìgílí sísí ānī drí nā rî, â'dô ró bê ānī ùjüzò, tálâ má lěé nílâ ngātá tá gólíyî ndrī má drí 'bálé ānī drí rî 'bá yî, ānī njāâ 'èlá yā rî. ¹⁰ Òzō nī āāyê tá ònjí āgò 'dī kâ trá rî, 'dī rî má āyê gólâ kpá trá tá ònjí íyíkâ 'dī 'ásí drí-ácê Yésũ Krístò kâ rî sī. Má rî tá 'dī 'bá yî 'èlé ítí 'dī rî, â'dô ró bê ānī pālê, tálâ Sātánâ òzò kô lătì úsú rīzò drí-ácê bê ānī drī, ¹¹ tálâ áamá ānī bê mã nī mãní Sātánâ kâ rīzò áamá âdólé rî trá tândí ró.

Tā tá ìsũ Póólò kâ nīzò Trówã 'álâ rî tāsī rī

¹² Má cã bê Trówã 'álâ nī'á tã âti-âti tãndí Yésũ rî tãsi nõ p̄lê tólâ rî, Kúmú ãmákâ Yésũ njĩ l̄atĩ trá má drí l̄ôsĩ 'êzó tólâ yí drí. ¹³ Gõ'dá gbõ lé ití rî, má rí kô p̄ip̄is̄il̄ĩ ã'dí s̄ĩ, tãlâ má úsú âmâ âdrúpĩ Títõ tólâ vōrã bê má drí ãnĩ ngá l̄ésĩ kô. Ití rî gō'dá, má drí ngãzó Trówã rî âyélé n̄izó M̄êk̄edóniyã 'álâ gólâ rî l̄ôndalé.

Tã Póólõ drí â'dózó l̄ájó'bá Yésũ gólâ tã trõ 'bá trá Sātánã dríḡ s̄ĩ rî kã ró rî

¹⁴ Ití rî, gō'dá mã 'dê mã 'ê ãwô-ití Ôvârí drí rōô, tãlâ gólâ 'bã âmâ trá kárã âmâ drí r̄izó tã trólê ãjú 'ásĩ ãjú-'bã-ãzi yĩ dríḡ s̄ĩ, tãlâ mã â'dô trá ngá ãlô ró Yésũ Krístõ bê. Ôvârí rî r̄ĩ'á tã Yésũ Krístõ rî tãsi rî iyálê âmâ s̄ĩ õjilã drí vō 'ásĩ ndrĩ, tã Yésũ rî tãsi 'dĩ r̄ĩ'á nyé õzõ ngá ãjĩ bê tũrũ-tũrũ rî ãjĩ lâ drí r̄ĩr̄ĩ l̄ê'búlĩ s̄ūsũ ró rî kâtĩ. ¹⁵ Úlĩ gólĩyĩ âmâ drí r̄ĩ'á p̄elã Yésũ Krístõ rî tãsi nõ rî 'bã Ôvârí â'dólê ãyikõ ró. ãjĩ lâ r̄ĩ'á ngĩ õjilã gólĩyĩ Ôvârí drí 'ê'á pãlã rî 'bã yĩ drí gō'dá kpã ngĩ gólĩyĩ Ôvârí drí 'ê'á zãlã l̄ãsí s̄ĩ rî yĩ drí. ¹⁶ Gõ'dá gólĩyĩ Ôvârí drí 'ê'á pãlã rî 'bã yĩ drí rî, úlĩ ãmákâ 'dĩ 'bã yĩ ãjĩ lâ iyíkã gólĩyĩ drí ngá gólâ 'ê 'bã gólĩyĩ 'bãlê r̄ilĩ zãã gbãdũ ãdũkũ ãkó rî ró. Gõ'dá õjilã gólĩyĩ Ôvârí drí 'ê'á zãlã rî 'bã yĩ drí rî, úlĩ ãmákâ 'dĩ ãjĩ lâ gólĩyĩ ãngũ iyíkã iyĩ òdrã ãjĩ ró. * Â'dô gō'dá bê trá ití rî, ã'dí â'dô ãcã'á nĩ tã ãngĩ gólâ ití tã p̄êp̄ê Yésũ rî tãsi 'dĩ 'êlê nĩ yã? ¹⁷ Mã â'dó kô õzõ õjilã gólĩyĩ l̄ê 'bã iyíkã úlĩ Ôvârí kã nõ ḡilĩ õjilã drí lãfã s̄ĩ rî 'bã yĩ kâtĩ kô. Gõ'dá tãlã Ôvârí rî nyãányã njĩ âmã nĩ â'dólê tã Yésũ Krístõ rî tãsi nõ p̄ê 'bã lâ ró, mã rî âdrélé gólâ rî l̄ifĩ drĩ 'á r̄ĩ'á tã p̄ãtĩ-p̄ãtĩ rî p̄elê r̄ĩ'á õjilã ãzi yĩ drí.

* 2:16 2:16 Gólĩyĩ volé gã 'bã dó tã l̄êlê úlĩ 'dĩ 'á rî, Ôvârí â'dô gólĩyĩ zã'á l̄ãsí s̄ĩ.

3

Tā tā-drī lēlē ó'dí Ôvârí kâ tāsī rī

¹ Nī ĩsū āníkâ bê rī, má rī nō āmâ lômbé'á yā? Nī lē wárāgā ĩ'dí fēlē ānī drí, ā'dô ró bê ámâ â'dalé ānī drí ngátá ānī drígá sī âfēlē āmâ drí, ā'dô ró bê lôsī má drí rī'á 'ēlá nō â'dalé yā? ² 'É'ē! Bê-rī ānī nyāányā ĩ'dí ōzō wárāgā ámakâ tā ámakâ â'dalé ōjílā drí rī kátí. Tā āníkâ ĩgī trá ámâ pīpīsí'í 'á. Ōjílā āzâ 'bá yī ndrē ānī trá, gō'dá gólīyī nī tā tándí má drí rī'á 'ēlá ānī drí rī 'bá yī trá ndrī. ³ Ítí rī, rīrī tándí āníkâ 'dī rī nī tā â'dalé ōjílā drí kī, ānī ĩ'dí ōzō wárāgā gólā Yésū Krístō drí âjólé tá íyíkâ ró āmâ sī rī kátí. Ōjílā mvá ĩgī nī ĩbírĭbĭ drī kō. ĩgī trá Líndrí Tándí Ôvârí kâ tībē â'dó 'bá lédrē-lédrē ró zāâ gbádú ãdūkū ākó rī sī. ĩgī kō ĩbírĭbĭ drī, ĩgī trá ōjílā mvá pīpīsí'í 'á.

⁴ Mā rī tā 'dī átálé ítí 'dī, tálā mā nī trá tā pātĭ-pātĭ ró kī, Ôvârí âfē mbârākâ trá āmâ drí lôsī íyíkâ 'ézō Yésū Krístō sī. ⁵ Tā gólā má drí átálé 'dī ífí lâ â'dó kō kī, mā â'dô lôsī 'dī 'ē'á mbârākâ ámakâ sī rī. Ôvârí rī nī mbârākâ fēlē má drí. ⁶ Gólā âfē mbârākâ nī āmâ drí â'dózó lājó'bá tā-drī lēlē ó'dí gólâkâ gólâ drí 'balé trá ōjílā drí nō kâ ró. Ítí rī, tā-drī lēlē ó'dí gólâkâ 'dī â'dó kō tá 'bā'bā gólā ĩgīlĭ trá rī ĩ'dí, íyīngá bê-rī tā Líndrí Tándí Ôvârí kâ rī drígá sī rī ĩ'dí. Tā 'bā'bā gólā tībē Músā drí ĩgīlĭ 'dī, rī íyíkâ rī'á ōdrā pá âsélé ĩ'dí ōjílā drī. Gō'dá Líndrí Tándí Ôvârí kâ rī, rī íyíkâ bê-rī rī'á ōjílā 'balé rīlĭ zāâ gbádú ãdūkū ākó.

⁷ Tā 'bā'bā gólīyī ĩgīlĭ kúnĭ mvá drī 'dī rī âsē ōdrā pá trá ōjílā drī. Gbō lé ítí rī, tā 'bā'bā âfēlē 'dī â'dá āmbā Ôvârí kâ trá ōjílā drí, gō'dá Músā rī nīlĭ 'balé kpá lăgú'í lăgú. Gō'dá ōjílā ĩsīrā'élē kâ ícá íyī gō'dá kō gólā rī nīlĭ ndrēlé lăgú-lăgú lâ drí sī. Gō'dá ítí rī, Músā drí íyī nīlĭ ákózó kpăkú ítá sī, gbō lé lăgú-lăgú rī gógó 'dī ítō trá rī'á rú

ndĕlé rí. ⁸ Gō'dá ngbāangbānō rí, tã-drĭ lĕlĕ ó'dí Ôvârí kâ tĭbê Líndrí Tãndí gólâkâ âfĕ 'bá âmâ drí nō rí, âm̄bâ lâ rĭ'á kôrô. ⁹ Nĭ ndrê, ôzō tã 'bã'bã gólâ tĭbê lâŋō 'bã 'bá ôjĭlã drĭ tã ônjĭ 'bá ró rĭ, â'dô trá tãndí ró rĭ, gō'dá tã 'bã'bã gólâ ngá pãpã fĕ 'bá ĩ'dĭ rĭ tãndĭ lâ â'dô lâvũ'á gãrã. ¹⁰ Ítĭ rĭ, tã 'bã'bã 'dĭ 'bá yĭ, mã ndrê fĭnyáwá ró, mã ndrê bê-rĭ tã-drĭ lĕlĕ ó'dí Ôvârí kâ ôjĭlã pãzō nō rĭ tã âm̄bã ró lâvũlĭ gãrã. ¹¹ Ôzō gō'dá tã 'bã'bã tã lâ drĭ 'e'á rũ ndĕlé rĭ, ââ'dô rĭ'á tã âm̄bã-âm̄bã bê rĭ, gō'dá tã-drĭ lĕlĕ ó'dí tĭbê ĩ 'bá rĭlĭ zãã gbãdú ãdũkũ ãkó nō, âm̄bã-âm̄bã lâ â'dô lâvũ'á gãrã gólâ tã 'bã'bã kâ nã drĭ sĭ.

¹² Ítĭ rĭ, mã 'bã gō'dá tã ĩsũ âmákâ nō ndrĭ 'dó tã-drĭ lĕlĕ ó'dí nō drĭ. Tã 'dĭ tãsĭ rĭ, mã â'dô nĭ'á Ôvârí ngálã cú ĩtĭ ũrĭ ãkó. ¹³ Mã â'dó kô ôzō Músã kâtĭ. Gólâ â'bã íyĭ nĭlĭ kpããkũ ítã sĭ tãlã ôjĭlã ĩsĭrã'elĕ kâ ôzô kô íyĭ nĭlĭ rĭ 'bá lâgũlĭ 'dĭ ndrĕê, gō'dá lâgũ-lãgũ gólâ rĭ nĭlĭ 'á 'dĭ drĭ âvĭzô. ¹⁴ Ôjĭlã gólĭyĭ ĩsĭrã'elĕ kâ 'dĭ 'bá yĭ, tã ĩsũ gólĭyĭkã áâ'bã trá kpããkũ, tãlã tã mbĭ Ôvârí kâ nō ôzô fĭlĭ gólĭyĭ drĭ kô. Ítĭ rĭ, gō'dá ãndrô nô rĭ kpá ĩtĭ, tã ĩsũ gólĭyĭkã â'bãlĕ kpããkũ nã rĭ, áâ'bã úlĭ ífĭ tã-drĭ lĕlĕ ãkũ Ôvârí kâ gólĭyĭ á'bĭyã yĭ bê nã kã kpá trá, gólĭyĭ ôtĭrĭ zĭlã rĭ. Ítĭ rĭ, Yĕsũ Krĭstô â'dô tã gólâ rĭ 'bá tã ĩsũ gólĭyĭkã â'bãlĕ kpããkũ 'dĭ nĭjĭ'á cé nĭ. ¹⁵ ãndrô nô rĭ, ôzô gólĭyĭ ũzĭ tã 'bã'bã Ôvârí drĭ âfĕlĕ Músã sĭ nã rĭ, tã ífĭ lâ fĭ gólĭyĭ drĭ kô. ¹⁶ Gō'dá ôzô ôjĭlã ôjã tã ĩsũ ĩyĭkã trá Kúmú âmákâ Yĕsũ Krĭstô rĭ vó bĕlĕ ĩ'dĭ rĭ, Yĕsũ Krĭstô drĭ tã rĭ 'bá gólĭyĭ lĭfĭ â'bãlĕ kpããkũ 'dĭ nĭjĭzô lâ, tãlã gólĭyĭ ũnĭ ró tã Ôvârí kâ nō ífĭ lâ bê. ¹⁷ Kúmú âmákâ 'dĭ, gólâ fĕ lédrĕ-lédrĕ nĭ âmâ drĭ. Tã pãtĭ-pãtĭ ró gólâ 'bã âmâ trá drĭ-bãlãyĭ ró tã lânjĭ tã ônjĭ âmákâ kã 'ásĭ. ¹⁸ Ítĭ rĭ, âmâ ndrĭ mã â'dô vō ndrĕ'á kôrô Yĕsũ drĭ cú ĩtĭ âmâ lĭfĭ â'bã ãkó, â'dô-â'dô âmákâ rĭ â'dô tã tãndĭ Ôvârí kâ rĭ â'dá'á lâgũlĭ ôzô ngãã kâtĭ. Gō'dá Líndrí Tãndĭ drĭ

rĩzó zãã â'dô-â'dô ãmákâ rî jãlé â'dolé òzō Yésũ kâtí, gō'dá ãmbã Ôvârí kã â'dalé gãrã.

4

Tã tã Ôvârí kã pẽpẽ lâ tãsí rî

¹ Tãlã Ôvârí â'dã pĩpĩsílí tãndí íyíkã trá má drí, ìtí rî, gólã drí lôsí íyíkã âfězó má drí rí'á 'èlã. Gō'dá â'dô bê trá ìtí rî, gō'dá ámã rú'bã njá kô. ² Má gã volé trá dó 'dělé látí ònjî-ònjî gólã rî 'bã ãnyî âjílí rî 'ásí. Má âdó òjílã kô. Gō'dá ìtí rî, má rí kpá kô úlí gólíyî Ôvârí drí 'balé trá má tị rî yî òjálé. Má rî rí'á tã pãtĩ Ôvârí kã 'dĩ ìmbalé tãndí ró Ôvârí rî lĩfí drí 'á, gō'dá òjílã gólíyî tã ìsũ mbị bê rî â'dô nĩ'á lâ dódó ìtí.

³ Òzō tã ífí tã âtî-âtî tãndí kã gólíyî má drí rí'á pẽlã nõ òfí òjílã drĩ kô rî, 'dĩ íyíkã cé òjílã gólíyî Ôvârí drí 'é'á ìzãlã tã ònjí gólíyíkã drí rî yî ì'dí. ⁴ Sātánã gólã â'dó 'bã ì'dí kúmú òjílã ãngó nõ drĩ nõ kã ró rî âdô gólíyî trá, gō'dá gólíyî drí â'dózó òzō òjílã gólíyî lĩfí lâ yî drí âsílí trá rî yí kâtí. Ìtí rî, gō'dá gólíyî ìcã kô tã âtî-âtî tãndí Yésũ tãsí nõ ndrèlè dódó, Yésũ Krístõ â'dó 'bã nyé òzō Ôvârí kâtí rî.

⁵ Tã gólã má drí rí'á pẽlã rî, â'dó tã ãmã nyãányã kã rî ì'dí kô. Tã gólã má drí rí'á pẽlã rî, rí'á tã Yésũ Krístõ kã â'dózó Kúmú ãmákã ró rî ì'dí, gō'dá mã rí'á cé rû ì'bũ 'bã ãnikã ì'dí, tã Yésũ drí 'èlé má drí rî drí. ⁶ Sísí rî, Ôvârí drí tã âtázó kĩ, “Ââ'dô ngá ì'í'á ìnríkúwã 'á, vò ì'ílí ngbángbã.” Ôvârí rî nyãányã 'bã ngá ì'í'á íyíkã nĩ rí'á vò ì'ílí ãmã pĩpĩsílí 'á, tãlã mã ùnị ró ãmbã íyíkã tĩbê ãmã drí ndrèlè Yésũ Krístõ rî nĩlĩ 'á rî.

Tã gólã Ôvârí drí rĩzó ãmã pãlé mbârãkã íyíkã sĩ rî

⁷ Tã nĩnĩ gólã Ôvârí drí âfělé ãmã drí Yésũ sĩ nõ rí'á tã sũ 'bã rōõ rî ì'dí ãmã pĩpĩsílí 'á. Gō'dá Ôvârí lãpị tã rî 'dĩ

trá âmâ rú'bá gólâ mbârâkã ãkó 'ê 'bá kpá drálé drã nõ 'á. Ôvârí 'ê tã rî 'dĩ ítí 'dĩ rî, tãlã mã ùnĩ ró bê kĩ, mbârâkã âmâ drí 'á' dózó ì' d'í bê lâ 'dĩ rî, yí áfê nĩ. Á' d'ó kô mbârâkã âmâ nyãányâ kã ì' d'í.

⁸ Lãnõ âmá rî trá rĩ'á âmâ 'êlé ìtú vósĩ cé, gõ'dá gbõ lé ítí rî, lãnõ rî gógó 'dĩ pĕé âmâ kô. Kãyì äzã 'bá yí sĩ rî, mã nĩ tã mbî âmâ drí 'ê'á 'êlã rî 'bá yí kô, gõ'dá ítí rî, tã nĩ ãkô âmákã 'dĩ 'bãã âmâ kô tã ìsũlĩ kĩ, âmâ trá 'ê'á drálé. ⁹ Órĩ lãnõ fĕlé âmâ drí rōô 'dĩ rî tãlã tã lĕlĕ âmákã Yĕsũ Krĩstō 'á rî tãsĩ. Gõ'dá ítí rî, Ôvârí âyé âmâ kô ãlōwãlã. Ócã âmâ 'dĕlé vũdrĩ, gõ'dá mã drãã kô. ¹⁰ Lãnõ ònjĩ tĕtĕ òdrã kã âmâ 'ê 'bá rî, drĩlã âmâ 'bãzó òdrã Yĕsũ Krĩstō kã rî âmũlĩ, tãlã òjĩlã òndrê ró 'á' d'ô-â' d'ô tãndĩ Yĕsũ Krĩstō kã rî bê âmâ rú'bá 'á.

¹¹ Nĩ ndrê drĕ, òjĩlã rî lĕlã ìyĩkã zãã âmâ fũlĩ kárã, tãlã tã lĕlĕ âmákã Yĕsũ Krĩstō 'á rî tãsĩ. Tã rî 'dĩ 'á' d'ô ítí 'dĩ, tãlã òjĩlã äzã 'bá yí òndrê ró 'á' d'ô-â' d'ô Yĕsũ Krĩstō kã bê âmâ rú'bá tĩbê 'ê 'bá drálé nõ 'á. ¹² Ítĩ rî, âmâ gólĩyĩ lãj'ó' bã Yĕsũ Krĩstō kã ró nõ 'bá yí âmâ âmákã zãã 'ê'á drálé drã. Tãlã 'dĩ tãsĩ rî, nĩ 'á' d'ô rĩ'á Yĕsũ Krĩstō bê zãã gbãdũ ãdũkũ ãkó.

¹³ Ígĩ trá búkũ Ôvârí kã 'á kĩ nĩ rî, “Má lĕ tã trá Ôvârí 'á. Tã rî 'dĩ kã rî tí rî, má drĩ rĩzó tã átálé Ôvârí rî tãsĩ.” Gõ'dá mã Póólõ lĕ tã kpá trá Yĕsũ Krĩstō 'á rî drĩ sĩ' d'í má drĩ rĩzó gólã rî tã pĕlé nõ. ¹⁴ Ôvârí ìngã Yĕsũ Krĩstō trá òdrã 'ásĩ. Gõ'dá ítí rî, mã nĩ trá kĩ, Ôvârí 'á' d'ô kpá âmã ìngã'á òdrã 'ásĩ òzõ gólã drĩ Yĕsũ Krĩstō rî ìngãrĕ tí. Gõ'dá gólã 'á' d'ô âmã trõ'á ãnĩ bê ndrĩ 'd'ó rĩlĩ Yĕsũ Krĩstō bê ãdũkũ ãkó.

¹⁵ Âmã rĩ'á njãã lãnõ ùsũlĩ, tãlã Ôvârí ò'ê ró tã tãndĩ 'dĩ 'bá yí bê ãnĩ drĩ. Gõ'dá gólã 'á' d'ã pĩpĩsĩlĩ tãndĩ ìyĩkã bê òjĩlã

dūû drí rí, gō'dá gólīyī ò'è āwô-ītí āmbá gólâ drí. Ítí rí, áá'dô Ôvârí rí rú lúyí'á rōô.

¹⁶ Gō'dá â'dô bê trá ítí rí, mã rí zāâ fīn âtūlī tā lēlē Ôvârí 'á rí tāsī. Mã gá volé kô lôsī gólâkâ 'élé. Âmâ rú'bạ ñnyákú nō rí âcálé mbârâkâ âkó, òzō mã â'dô trá ârâkâ ró rí. Ôzō â'dô gbō lé ítí rí, gō'dá âmâ pīpīslīlī ójâ íyíkâ trá â'dólé mbârâkâ bê kâyî vósī cé.

¹⁷ Ítí rí, lâṅō gólâ rí 'bá âmâ 'élé ñnyákú nō drīṅ nō, ngá nō 'bá yí cé fīnyáwá ítí. Lâṅō rí 'dī 'bá yí â'dô âmâ 'é'á cé kâyî dâ sī. Ítí rí gō'dá, lâṅō rí 'dī 'bá yí rí íyíkâ 'dī látī ñjī'á âmâ drí mbârâkâ Ôvârí kâ úsúzó tā lâṅjâ gólâkâ tībê lâvũ 'bá gṛṛṛ lâṅō gólâ rí 'bá âmâ 'élé rí 'bá yí drīṅ sī rí bê. ¹⁸ Nī ndrê drē, mã rí līfī 'bálé nō ngá gólīyī òjīlâ drí ndrēlé íyī līfī sī ângó nō kâ rí drīṅ kô. Mã rí bê-rí līfī 'bálé ngá gólīyī 'bũû 'álâ òjīlâ drí ndrēlé íyī līfī sī kô rí drīṅ. Mã rí tã rí 'dī 'élé ítí 'dī rí, tãlâ ngá gólīyī âmâ drí rí'á ndrēlâ âmâ līfī sī ângó nō 'á nō 'bá yí â'dô rú ndrē'á ndrī 'wãâ ró, gō'dá ngá gólīyī Ôvârí kâ âmâ drí ndrēlé âmâ līfī sī kô 'dī 'bá yí â'dô rí'á zã gbạdú ãdũkũ âkó.

5

¹ Nī ndrê drē, âmâ rú'bạ nō rí'á nyé òzō gũgũ gólâ tībê âmâ pīpīslīlī drí rīzó 'á lâ bũũ 'é 'bá rú îzâlê rí kâtí. Gō'dá ítí rí, mã ñí trá kī, òzō âmâ rú'bạ rí gógó òzō gũgũ kâtí nō, ñĩzã rú trá rí, Ôvârí êdê rú'bạ âzã trá âmâ drí rīzó 'á lâ, úrú 'álâ zã gbạdú ãdũkũ âkó. Â'dó rú'bạ gólâ òjīlâ mvá drí êdélé ñí rí 'dī kô. ² Ângó nō 'á rí, mã rí rīlī jó gólâ âmâ rú'bạ ró nō 'á rí, ñzã sī. Mã rí rí'á lēlâ rōô, Ôvârí aãfē ró rú'bạ ó'dí 'dī âmâ drí rīzó 'dī bê lâ úrú 'álâ. ³ Nī ndrê trá, mã ícã kô â'dólé rú'bạ âkó. Ôvârí â'dô rú'bạ ó'dí fē'á âmâ drí, tãlâ âmâ pīpīslīlī òzó ñĩ tãkó ítí. ⁴ Ngbãngbãnō rí, âmâ drí 'bãzó drē rí'á rú'bạ ñnyákú nō 'á rí, ñzã rí trá

rí'á ãmâ 'êlé rōô gō'dá rí'á ãmâ 'bálé rí'á tā gīlí. Gō'dá mā ícá kô rīlí cú ítí rúbá ákó. Mā lě tí Ôvârí ââfě ró rúbá gólâ drâ 'bá kô rí ãmâ drí, tãlâ mã â'dô ró bê rúbá ó'dí bê, ãmâ drí rīzó bê gbádu ádükü ákó úrú 'álâ. ⁵ Ôvârí 'bã tā 'dí nĩ ãmâ rúbá drí rīzó rû ôjálé ítí 'dí, tãlâ mã ôrĩ ró bê yí bê zãã gbádu ádükü ákó. Gólâ âfě Líndrí Tãndí íyíkâ trá, á'dô ró bê tā á'dálé kí, tā pãtĩ-pãtĩ ró yí ãã'dô rúbá ó'dí âfě'á ãmâ drí.

⁶ Gō'dá á'dô bê trá ítí rí, ãmâ gō'dá trá cú úrĩ ákó ôdrã tãsí. Mã nĩ gō'dá trá kí, ôzô gō'dá mã á'dô drě zãã rúbá ñnyákú nõ bê rí, mã ícá kô rīlí Kúmú ãmákâ Yésü Krístô bê úrú 'álâ. ⁷ Ítí rí, rí'á ícã-ícã ró ãmâ drí rīzó ãngó nõ 'á nõngá tã lělě sí Yésü Krístô 'á, ôzô gbô lé mã ôndrê gólâ ãmâ lĩfĩ sí kô rí.

⁸ Ítí rí, mã Póólô, mã âtã tã nõ kpá ândálé ó'dí ãní drí kí, mã á'dô ítú vósí cé zãã lĩfĩ 'bã'bã bê tā úrú 'álâ rí 'bã yí tãsí. Gō'dá ngá gólâ ãmâ drí lělé rí íyíkâ rúbá ñnyákú ãmákâ nõ âyéle nĩzó rīlí bê-rí 'dí Kúmú ãmákâ Yésü Krístô bê. ⁹ Ítí rí, tã gólâ lãvũ 'bã gãrã ãmâ drí 'é'á 'elã rí 'dí nõ, lě tã 'é'ê ãmákâ drí Yésü rí 'bálé á'dólé ãyikô ró, ngãtã ãmâ drě zãã rí'á rúbá ñnyákú nõ 'á, ngãtã mã âyé rúbá ñnyákú nõ trá rīzó úrú 'álâ yã rí.

Tã Póólô drí á'dálé tã yí drí rīzó lôsí 'êlé rōô ôjílã jãzó Ôvârí rí ñnjĩlí rí tãsí rí

¹⁰ Nĩ ndrê drě, rí'á ícã-ícã ró ãmâ drí âdrézó ndrĩ 'dó Yésü Krístô ândrá gólâ drí tã-vó ãmákâ kízó tã-vó kí 'bã ãmákâ ró. Gō'dá gólâ drí tã-vó ãmákâ kízó ndrĩ ãlô-ãlô tã 'é'ê ãmákâ ãmâ drí rí'á 'elã drě ãmâ drí á'dózó drě ákpãkã'dã rúbá ñnyákú nõ 'á rí vó ró, ngãtã mã rí tã tãndí 'êlé 'dí ngãtã tã ònjí 'êlé 'dí yã rí. ¹¹ Ítí rí, tãlâ mã nĩ trá kí, Kúmú ãmákâ Yésü Krístô á'dô tã-vó ãmákâ kí'á rí, gō'dá mã rí rí'á zãã tã âtálé ôjílã gólĩyĩ tã lě 'bã kí mã ãã'dó pãtĩfĩ

lājó'bá Yésū kâ rî'dî kô rî 'bá yî drí. Ítí rî, Ôvârí rî gógó nyáanyâ lâ nî trá kî, má â'dô trá pîpîsílí tândí bê. Gõ'dá má lě nî nî ró kpá ítí. ¹² Má rí nō kô 'e'á âmâ 'balé sísí 'álâ ânî lífí drí 'á, òzō òjílâ nâ 'bá yî drí âtálé rî kâtí. Má lě nō cé tã gólíyî âmâ drí 'elé trá rî tã lâ â'dalé rî'dî ânî drí, tãlâ nî 'e ró âyíkō bê âmâ tāsí. Ítí rî, gõ'dá ânî drí â'dózó tã tândí bê â'dalé òjílâ gólíyî rî 'bá iyíkâ cé iyî lōmbélé ngá gólíyî drí rî'á ndrêlâ iyî lífí sî ângó nō 'á nō 'bá yî tāsí rî yî drí. Tã 'dî vō lâ 'á rî, lě òjílâ 'dî 'bá yî drí iyî â'dólé pîpîsílí tândí bê. ¹³ Òjílâ rî trá rî'á tã âtálé kî, má òlífō trá. Òzō gólíyî òndrê trá iyî lífí sî kî, má òlífō trá rî, 'dî â'dô 'bá'á cé Ôvârí lúyízó. Òzō má â'dô lífō-lífō ró kô rî, 'dî rî rî'á ânî pälé.

¹⁴ Tã gólíyî ndrî âmâ drí zãâ rî'á 'elé nō rî, rî'á lôvó Yésū Krístō kâ rî sî, tãlâ gólâ lě âmâ trá rōō. Âmâ ndrî, mã nî trá kî, Yésū Krístō drã trá, â'dô ró bê òjílâ pälé ndrî. Mã nî kpá trá kî, mã drã trá ndrî rîrî ãkû gólâ âmâ drí rízó rílí rî 'á. ¹⁵ Gólâ drã trá òjílâ tāsí ndrî, tãlâ òjílâ gólíyî 'e 'bá lédrě-lédrě ó'dí gólâkâ 'dî úsúlí rî, rîrî gólíyíkâ rî â'dó gõ'dá rîrî gólâ tã lâ drí súlí cé gólíyî ífífí rú rî rî'dî kô. Rîrî gólíyíkâ rî, tã lâ â'dô bê-rî sū'á Krístō gólâ drã 'bá gólíyî tāsí, gõ'dá kpá ngã 'bá trá òdrã 'ásí rî rú.

¹⁶ Ítí rî, gõ'dá mã âyê tã-vó âzî-âzî kâ kíkî lâ â'dô tã îsū ângó kâ gólíyî tāsí rî vó ró rî trá. Sísí rî, tã îsū anyâ ítí 'dî mã îsū trá Yésū rî tāsí, gólâ drí 'bázó drě òjílâ mvá ró rî. Gõ'dá ngbãngbânō rî, tã îsū âmákâ gólâ rî tāsí rî, gõ'dá trá ngî. ¹⁷ 'Dî tã ífí lâ kî, òjílâ gólíyî ácá 'bá trá krístō 'bá ró rî yî gõ'dá iyî trá 'dó òjílâ ó'dí 'î. Gólíyî â'dó gõ'dá kô òzō drílíyî â'dórě sísí rî tí âlôlâ, tãlâ rîrî gólâ ãkû rî lãvũ trá, rîrî ó'dí ítō gõ'dá trá.

¹⁸ Ôvârí rî nî tã 'elé âmâ drí. Gõ'dá gólâ drí âmâ jãzō ãjú-'bá-âzî 'ásí â'dólé rû-lě-âzî iyíkâ ró Yésū sî. Ítí rî, gólâ drí

gōzó lōsī tā pēpē kâ kī yī āâ'dô òjílā āzâ 'bá yī jā'á â'dólé rû-lē-āzī íyíkâ ró 'dī âfēzó āmâ drí. ¹⁹ Nī ndrē, Ôvârí rī lōsī gólâ òjílâ jā kâ â'dólé rû-lē-āzī íyíkâ ró 'dī 'élé Yēsū Krístō sī. Tālâ òdrâ Yēsū Krístō kâ sī, Ôvârí drí tā 'bāzó tā ònjí òjílâ kâ âyézó. Gō'dá tā âtî-âtî tândí íyíkâ tā ònjí òjílâ kâ âyé kâ 'dī âfēzó āmâ drí, tálâ mā âtâ ró bê tā lâ òjílâ gólíyî āngó nō kâ rī 'bá yī drí.

²⁰ Ítí rī, gō'dá Ôvârí drí āmâ 'bāzó â'dólé vōrâ 'bá íyíkâ rô, tálâ yī Ôvârí òpē ró tā Yēsū Krístō kâ nō bê òjílâ drí āmâ tī sī. Ítí rī, gō'dá nī ârī úlí āmákâ òzō lǎzī Ôvârí kâ rīzó ānī zílí rī kâtí nō. Ítí rī, gō'dá má lô'bâ rú'bâ ānī rú tā Yēsū Krístō kâ nō tāsī, nī âdī drí tā ònjí āníkâ 'ásí â'dólé Ôvârí rī rû-lē-āzī ró. ²¹ Yēsū Krístō rī trá cú ítí tā ònjí āzākâ 'ē ākó, gō'dá āmâ tāsī rī, Ôvârí drí gólâ rī 'bāzó lâṅṅ ūsúlí tā ònjí āmákâ rī tāsī āmâ vō 'á. Gólâ 'ē tā 'dī ítí 'dī rī, tálâ Ôvârí ō'bâ ró āmâ bê â'dólé òjílâ mbî ró ngá ālō ró Yēsū Krístō bê.

6

¹ Mā rī lōsī 'élé 'dūwǎ Ôvârí bê, gō'dá ítí rī, nī gā tā gólâ Ôvârí drí pīpīsílí tândí íyíkâ â'dázó ānī drí nō dó kô. ² Ôvârí kī,

“Kâyî gólâ ícá 'bá trá rī, má ârī tā āníkâ trá.

Kâyî gólâ ícá 'bá trá ānī pāzó rī, má pā ānī trá.”

Ísáyā 49.8

Nī ârī drē, kâyî gólâ Ôvârí drí 'ézó òjílâ pālē rī rī'á āndrō nō. Nī ndrē tā 'dī tā tākó ró kô.

³ Má lēé kô tā gólâ 'ē 'bá tā lēlē òjílâ kâ Yēsū Krístō 'á rī ízálé rī 'élé ālōwálâ, tálâ òjílâ āzākâ òzó kô tā ányâ ísūū lōsī āmákâ rī'á 'elâ tā âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō pē kâ nō 'á. ⁴ Ítí rī, tā ndrī gólíyî má drí rī'á 'elâ rī 'bá yī, āâ'dâ ró bê kī, mā rī'á lǎjô'bá Ôvârí kâ ī'dī. Ítí rī, gō'dá má rī rīlí

pīpīsilí ã'dí sī lâṅō ndrī gólīyī rī 'bá áamá 'élé rī 'bá yī 'ásī ndrī. ⁵ Órī trá rī'á áamá cǎlé, gō'dá 'bǎlé gǎnīmǎ 'á. Gō'dá òjílǎ ò'bí ê'bê rû ìyî trá ùrī sòlé má 'á. Ó'bǎ mâ trá lôsī 'élé rōô. Ó'bǎ mâ trá ngá drí âwúzó má drī ã' dú kō ãkó, gō'dá kpá ngá nyānyā ãkó. ⁶ Gbō lé â'dô bê trá ítí rī, rīrī ámaká rī zǎâ â'dálá kī, mâ lâjǒ'bá Ôvǎrī ká ì'dí. Ítí rī, má rī zǎâ rī'á tā mbî gólá Ôvǎrī drí lǎlé má drí 'élé rī 'élé ì'dí. Mâ cú tā nīnī bê Ôvǎrī ngá lésī. Má rī rī'á fī ãtūlī tā anyā rī'á 'élâ má drí rī 'bá yī 'ásī. Má rī tā tǎndí 'élé ì'dí òjílǎ ázī drí. Gō'dá má rī kpá òjílǎ ázī lǎlé pǎtī-pǎtī ró áamá pīpīsilí sī. Nī â'dô ndrē'á lâ tō kī, pǎtī-pǎtī Línđrī Tǎndí Ôvǎrī ká rī rīlī má 'á. ⁷ Má rī úlī pǎtī-pǎtī Ôvǎrī tī sī nō pǎlé mbǎrǎkǎ gólǎkǎ sī. Gō'dá â'dô-â'dô tǎndí ámaká rī rī'á òzō ngá ãjú 'bū ká gólá Ôvǎrī drí áfǎlé má drí rī kǎtí, má drí ãjú-'bá-ázī rī 'bá ânīlī má rú sī đírī gbǎâ rī pǎzó ì'dí sī lâ rī. ⁸ Má rī tā mbî 'élé ì'dí, rīzó áamá lúyílí gō'dá òjílǎ ázǎ 'bá yī ìyíkǎ kpá zǎâ áamá lô'dá'á. Gbō lé òjílǎ ázǎ 'bá yī rī áamá ndrǎlé ònjō 'bá ró, gō'dá nī nī tǎndí ró kī, má rī 'dí ámaká tā mbî pǎtī-pǎtī ró rī átalé ì'dí. ⁹ Òjílǎ kī, únīyī mâ kô, gō'dá òjílǎ đúu nī mâ trá 'dó tǎndí ró. Órī bê ndrǎlé rī, ókī, má áâ'dô trá 'é'á drǎlé drǎdrǎ. Gō'dá nī ndrē drē, mâ drē zǎâ rī'á lédrē-lédrē ró nō. Ócǎ mâ trá ámbá ámbá, gō'dá úfú drē zǎâ mâ kô. ¹⁰ Gbō lé lâṅō 'ê bê mâ rōô ítí rī, gō'dá má rī rīlī áyíkō sī. Gbō lé má â'dô bê ngá ãkó rī, má rī trá rī'á ngá ãkó lé 'bá 'bǎlé â'dólé ngá tǎndí Ôvǎrī drí gǎ sī rī bê.

¹¹ Gō'dá má âtǎ tā trá ânī krístō 'bá Kōrínītō 'álá rī yī drí ngbálí-ngbálí. ¹² Ókī má òlǎé ânī kô, gō'dá má rī trá ânī lǎlé, nī lǎé bê-rī mâ kô. ¹³ Má rī tā nō átalé ânī drí nō rī, nyé òzō má drí rīrī tā átalé áamá mvá yī drí rī kǎtí. Ítí rī, nī 'ê mâ kpá nyé òzō má drí ânī lǎrē trá tǎndí ró rī kǎtí.

Tǎ Póólō drí drí-mbilí sǒzó krístō 'bá yī lǐfí òjílǎ gólīyī tā lǎ

'bá Yésū Krístō 'á kô rî 'bá yî tāsī rî

¹⁴ Ānî krístō 'bá yî, nî âmû ânî kô òjílā gólīyî lě 'bá īyî tā lělé Yésū Krístō 'á kô rî 'bá yî bē. Tā tândí â'dô îcá'á fí trá rû âmúlí tā ònjí bē yā? Ngá î'î â'dô îcá'á fí trá rû âmúlí ìnîrîkúwá bē yā? 'Dîî îcá rû 'élé kó kô. ¹⁵ Â'dô îcá'á fí trá Yésū Krístō drí drî 'bālē Sātānā bē límvo ālô 'á yā? Ítí rî, gō'dá krístō 'bá â'dô îcá'á fí trá tā 'élé kpākā ālô òjílā kūmū Sātānā kâ 'á rî bē yā? ¹⁶ Ānî gólīyî â'dó 'bá nō 'bá yî rî'á òzō jó ąngí Ôvârí drí rîzô 'á lâ rî kâtí, â'dô îcá'á fí trá kî, ânî kpá ôvârí ânî ą'bíyą yí kâ â'dó 'bá Ôvârí pătîrî ró kô rî îrátā'á yā? Ôvârí âtâ tā trá kî, “Má â'dô rî'á òjílā ámakâ bē, má â'dô rî'á lâmúlí gólīyî lâfálé sî. Má â'dô 'bā'á Ôvârí gólīyîkâ ró. Gō'dá gólīyî drí â'dózô òjílā ámakâ ró.” ¹⁷ Gō'dá gólā drí kpá drî-mbílí sōzó òjílā íyîkâ 'dî 'bá yî lîfî kî,

“Ítí rî, nî âyê òjílā 'dî 'bá yî, nî câ ânî lâfâ ngîî gólīyî rú sî. Nî dō ngá gólīyî ònjî-ònjî rî 'bá ānyî âjílí rî 'bá yî kô. Òzō nî ò'ê tā ámakâ 'dî 'bá yî trá rî, má drí ânî lâgúzô.”

Īsáyā 52.11

¹⁸ Ôvârí tîbê mbârākā lâ drí 'bālē ākî Kúmú āmakâ ró rî 'bā tā kpá trá 'ê'á 'êlā āmâ drí kî,

“Má â'dô 'bā'á ânî átá ró. Ānî drí 'bāzó ámâ mvá yî ró.”

2 Sāmōwélē 7.14

Ítí rî, úlí 'dî 'bá yî ndrî rî tā â'dalé kî nî rî, Ôvârí 'bā āmâ trá â'dólé ngîî òjílā íyîkâ ró.

7

¹ Ámâ rû-lě-āzīyā yî, òzō Ôvârí drí tā 'bārē trá 'ê'á 'êlā āmâ drí rî tí rî, mā âyê gō'dá tā ònjî-ònjî gólīyî rî 'bā āmâ rû'bą tā îsū bē 'bālē â'dólé îzālē rî 'bá yî ndrî. Ítí rî, mā rî ró gō'dá cé tā mbî rî 'élé î'dî, āâ'dâ ró bē kî, mā ñnjî Ôvârí trá rōô.

Tā gólâ Póólō rî 'bâ 'bá â'dólé äyikō ró rî

² Nī njī ānī pīpīşılı tã ámákâ nõ ârízó. Má âtâ kí, má 'é tã ányâ äzâ kô älöwálâ ānī drí. Má 'é tã ányâ äzâ kô tã įşü ānıkâ izälé tã lěľě ānıkâ Yésü Krístō 'á rî 'ásí. Má ádó öjílâ äzâ kô âđđí gólâkâ nyázó älöwálâ. ³ Má rî tã 'đđí 'bá yî âtálé 'đđí â'dó kô ānī rú. Má lě tã nõ â'dálé ānī drí, özö má drí âtálé trá ānī drí rî kâtí kí, má lě ānī trá rōö, má lě tíkó zãâ rílí ānī bê vō äľö 'á özö má ödrã ngätá mâ lédrě-łédrě ró yã rî. ⁴ Má nī trá dódó kí, nī â'dô rî'á zãâ tã Ôvârí kâ rî 'ělé 'đđí. Tã rî 'đđí tãşí rî, 'đđí má drí rízó ámâ ârúľí ānī tãşí. İtí rî, ârîmâ ānıkâ sō mbârâkâ trá má rú. Gbō lé lãŋö ö'ê mâ rōö rî, mâ ámákâ zãâ äyikō ró.

⁵ Tã 'đđí bê trá ítí rî, má câ bê 'bãđrđ Měkědóniyã kâ 'álâ rî, má ícá kô lövólé äľöľâ. Lãŋö 'ê mâ trá rōö vō 'ásí ndrđ. Gō'dá má rî rílí cú tã įşü-įşü bê. ⁶ Gō'dá Ôvârí rî 'bá nī mbârâkâ sölé öjílâ gólíyí izã drí rî'á gólíyí 'élé rî 'bá yî rú şí rî, sō mbârâkâ nī má rú Títō rî âcâ-âcâ tólâ şí rî şí ānılı ámâ pälé. ⁷ İtí rî, âcâ-âcâ Títō kâ rî 'bã mâ â'dólé äyikō ró, tã gólâ drí âtálé má drí tã tãndí gólíyí ānī drí rî'á 'ělâ tólâ nã tãşí rî tãşí. Gólâ âtâ tã kí, ānī äâ'dô äyikō ró 'é'á ámâ ndrělé kpá ó'dí. Gólâ kí, ānī äâ'dô rî'á tã įşü ró tã ányâ gólíyí ānī drí 'élé şíşí rî 'bá yî tãşí. Gō'dá gólâ drí tã gólâ ānī drí â'dózó njãâ 'é'á tã tãndí âtálé ámâ tãşí öjílâ rî 'bá tã önjí âtálé má rú rî yî drí rî tã lâ âtázó má drí. 'Đđí rî 'bã gō'dá mâ trá â'dólé äyikō ró gãřã ľãvüľí şíşí rî drđ şí.

⁸ Wárãgã gólâ má drí įgılı şíşí ānī drí rî 'bã ānī â'dólé tã įşü ró, má â'dô kpá trá tã įşü bê ānī tãşí. Gō'dá ngbãangbãnō rî, má â'dó kô tã įşü ró. ⁹ Mã äyikō bê. Má â'dó kô äyikō ró 'đđí tã gólâ ānī drí â'dózó izã ró 'đđí tãşí. Gō'dá mâ trá äyikō ró, tãľâ nī äyê tã ányâ ānī drí rî'á 'ělâ rî 'bá yî trá, gōzó ägölé tã mbđ Ôvârí kâ rî 'élé 'đđí. Ôvârí pã ānī trá ānī drđ äđılı tã ányâ ānıkâ 'ásí 'đđéľé yí vó tã įşü

ānīkâ 'dī sī. Ítí rî, má 'é tā ōnjí kô, wárāgā 'dī îgîzô ānî drí 'dī. ¹⁰ Nī ndrê tā îsû gólâ Ôvârí drí 'bâlê 'dī, â'dô ró bê yí drí ānî pázó tā ōnjí ānīkâ 'ásī, gō'dá tā îsû gólâ rî 'bá ôjílâ 'élé rî ôzô gólíyî āādī drí tā ōnjí îyíkâ 'ásī kô rî, ădūkū lâ â'dô íyíkâ 'bâ'á ôdrâ î'dî gólíyî drí, úsú îyî lédrê-lédrê ădūkū ākô rî kô.

¹¹ Nī ndrê tā tândí gólâ Ôvârí drí 'élé ānî drí tā îsû ānî 'ē 'bá 'dī 'á trá. Tā îsû 'dī 'bā ānî rîrî ānīkâ jalé pătĭ-pătĭ ró. Nī lě tā tândí 'élé î'dî, â'dô ró bê ānî 'bázô â'dólé mbĭ Ôvârí rî lĭfĭ drĭ 'á. Nī 'bā ānî nyāányâ trá â'dólé ăwă ró ānî ífĭfĭ bê tā ányâ gólâ ôjílâ ānî lâfálé 'ásī rî drí 'élé sĭsĭ, ānî drí âyélé 'wāâ kô rî tāsī. Ítí rî, nī îtô trá ūrĭlĭ âmâ tāsī. Gō'dá nī lě kpá zāâ rōô âmâ ndrêlé ó'dí, tálâ má êêdê ró âmâ lâfálé bê ānî bê. Ānî njāâ tā tândí âtalé âmâ tāsī gō'dá kpá lâŋô fĕlê ôjílâ gólâ tā ōnjí 'ē 'bá trá rî drí. Ānî nyāányâ, nī â'dâ trá má drí kĭ, nī 'é tā ōnjí kô tā 'dī tāsī. ¹² Kâyĭ gólâ má drí úlĭ tā âmbâ-âmbâ bê rî îgîzô ānî drí rî 'á rî, má îgĭ kô cé ôjílâ ālô gólâ tā ōnjí 'ē 'bá 'dī drí ngátá cé ôjílâ drĭlâ tā ōnjí 'dī 'ézó rú lâ rî drí. Āmbá lâ, má îgĭ tā â'dalé ānî drí ndrĭ kĭ, Ôvârí rî lĭfĭ drĭ 'á rî, nī lě mâ trá tā pătĭ ró yā. ¹³ 'Dĭ ngá gólâ mbârâkâ sô 'bá âmâ rú rî î'dî.

Kpá ĭtĭ, úlĭ Tĭtô kâ âtalé ānî tāsī rî sôó cé mbârâkâ ĭ'dĭ má rú kô, gō'dá 'bā mâ kpá âcalé āyĭkô ró rōô. Gō'dá tā 'ē'ē tândí ānīkâ 'bâlê bê Tĭtô rî gógó â'dólé āyĭkô ró rî, ngbāangbānô gólâ gō'dá trá pĭpĭsĭlĭ ă'dĭ bê ānî tāsī. ¹⁴ Nī ndrê trá, drĕ sĭsĭ, gólâ drí nĭzô drĕ tólâ kô rî, má lōngô ānî tā trá gólâ drí. Má kĭ, ānî drĕ zāâ rĭ'á tā Ôvârí kâ rî 'bá yĭ 'ē'á ĭ'dĭ. Gō'dá ĭtĭ rĭ, tā 'ē'ē tândí ānīkâ rĭ 'bá yĭ rĭ trá tā â'dalé gólâ drĭ kĭ, tā tândí má drĭ âtalé ānî tāsī 'dĭ rĭ'á tā pătĭ-pătĭ 'ĭ. Nī 'bāâ mâ kô â'dólé ānyĭ ró. ¹⁵ Tĭtô drĕ zāâ rĭ'á ānĭ tā îsû'á rōô tā gólâ ānĭ drĭ gólâ rĭ lâgúzô rĭ tāsī. Nī rô gólâ trá. Gō'dá kâyĭ rĭ nā sĭ rĭ, ānĭ trá njāâ tā gólâ drĭ

'bálé ānī drí rī 'bá yī 'èlé. Gō'dá tā rī 'dī tāsī rī, lôvó gólâkâ ānī tāsī rī âcâ gō'dá trá rōô lậvũlị sịsị rī drị sị. ¹⁶ Mả gō'dá trá ngbāangbānō āyikō ró tā ānīkâ tāsī. Ítí rī, má nị trá tā pậtị-pậtị ró kị, nị â'dô tā 'dị 'bá yī 'è'á mbị zāā.

8

Tā ngá fễễ kâ krístō 'bá āzị drí rī

¹ Gō'dá ngbāangbānō rī, âmâ âdrúpị yī âmâ ìzọ yí bê, mả lễ trá pịpịsịlị tândí gólâ Ôvârí drí fêlé ôjílâ iyíkâ 'bặdrị gólâ Mĕkĕdóniyā kâ 'álâ rī 'bá yī drí rī tā lâ nịlị. ² Lậngō 'dê trá góllyi drị tậ ùjũ-ùjũ ró, gō'dá kpá góllyi trá ngá âkó lé 'bá ró. Gō'dá gbō lé â'dô bê trá ítí rī, góllyi fễ ngá fễễ iyíkâ trá rōô pịpịsịlị ãlô sị, tậlâ góllyi rị'á āyikō ró, tậlâ Ôvârí fễ pịpịsịlị tândí rī trá góllyi drí rōô. ³ Mả âtậ tậ ānī drí, góllyi fễ ngá góllyi drí ìc'á'á fêlâ rī trá ndrị. Gō'dá góllyi fễ kpá trá gậrậ 'dị drị sị. Ítí rī, góllyi fễ ngá fễễ iyíkâ 'dị 'bá yī trá drị-bậlậyị ró, ôjílâ âzậ átậ nị góllyi drí fễzọ lâ ítí kô. ⁴ Ítí rī gō'dá, góllyi lậ'bā rụ'bậ trá âmâ rụ, mả ãâyê ró iyị bê ngá fễễ fêlé ítí, â'dô ró bê jolé ôjílâ góllyi ngá âkó lé 'bá ró Yũdậyậ 'álâ nậ 'bá yī pậzọ ì'dị sị lâ. ⁵ Gō'dá ítí rī, góllyi fễ trá gậrậ gólâ âmâ drí lịfị 'bázọ drị lâ 'è'á fêlâ rī drị sị. Sịsị rī, góllyi fễ iyị nyāányâ trá Kúmú âmákâ Yēsũ Krístō drí 'dêlê sịsị iyị drí tậ iyíkâ rī 'êzọ. Gō'dá góllyi drí gōzọ kpá iyị nyāányâ fêlé tậ âmâ drí â'dalé rī 'èlé.

⁶ Ítí rī gō'dá ānīkâ rī, nị 'è kpá tậ tândí trá ítí. Mả âtậ tậ trá Títō drí kị, gólâ ôngậ ró bê nịlị gólê ānī ngalá. Gō'dá mả 'è trá Títō rị jolé nị'á lậsị gólâ ngá fễễ kâ krístō 'bá góllyi ngá âkó lé 'bá ró Yũdậyậ 'álâ rī 'bá yī drí, gólâ drí ítólê trá ānị bê nậ ndêlê. ⁷ Gō'dá nị 'è tậ Ôvârí kâ trá tândí ró. Nị lễ tậ trá Yēsũ Krístō 'á pịpịsịlị ãlô sị. Gō'dá ānī rị'á cú tậ nịnị Ôvârí ngá lēsị rī bê, gō'dá nị pễ tậ lâ kpá trá

tāndí ró ɔjílā āzī drí. Gõ'dá nĩ lě āmâ trá rōō. Â'dô bê trá ítí rí, nĩ fě ngá gãrã, ã'dô ró bê krístō 'bá gólīyī Yūdáyã 'álâ rí 'bá yī pázó.

⁸ Má 'bã nõô â'dó kô tã 'bã'bã ró ãnî drí ngá fězó, gbõ lé krístō 'bá yī 'bãdrī āzâ 'bá yī 'ásī rí fě iyī bê ngá rōō iyī āzī-āzī yī Yūdáyã 'álâ rí 'bá yī pázó rí. Gõ'dá ngá ãníkâ fělé rí, ã'dô ró bê, má drí nĩzó lâ kī, nĩ lě ãnî āzī-āzī yī trá pīpīslí ãlô sī. ⁹ Nĩ nĩ pīpīslí tãndí Kúmú ãmákâ Yésú Krístō kâ rí trá. Nĩ nĩ tã gólâ drí 'élé ãnî pázó rí trá. Nĩ nĩ trá kī, gólâ ngá tãndí tị bê dũu átá lâ Ôvârí bê, gõ'dá gólâ drí ngá 'dĩ 'bá yī âyézó ndrī ãnizó drálé, ã'dô ró bê ãnî pázó, tãlâ ãnî nyãnyã nĩ ãsũ ró ngá tãndí bê dũu Ôvârí drígã sī.

¹⁰ Gõ'dá â'dô bê trá ítí rí, tã ãsũ ãmákâ 'á rí, rí'á tãndí ró ãnî drí tã ngá fěfě kâ gólâ ãnî drí ítólé trá ndrô āzī rí ndělé ngbãangbãno. Nĩ êdê tã ãsũ 'dĩ nĩ, gõ'dá ãnî 'dĩ ɔjílâ gólīyī ítô 'bá lâ 'élé sísí rí 'bá yī. ¹¹ Ítí rí, ãcâ trá ãnî drí tã gólâ ãnî drí ítólé trá sísí pīpīslí ãlô sī 'dĩ ndělé. Nĩ fě ngá gólīyī ãnî bê ãcâ 'bá trá ãnî drí 'é'á fělá rí 'bá yī ngbãangbãno. ¹² Nĩ ndrê drê, ɔzô nĩ ɔfê ngá gólīyī â'dó 'bá ãnî bê rí ɔjílâ āzī pázó rí, Ôvârí â'dô 'bã'á ãyikô ró ãnî bê, gõ'dá ãã'dô ngá fěfě ãníkâ 'dĩ tã-drī lâ lě'á, ɔzô gbõ lé ã'dô fínyáwá ítí rí.

¹³ Ítí rí, gõ'dá nĩ ãsũ kô kī, lãṅô ãnî āzī-āzī yī kâ ngá ãkó kâ 'dĩ, má lě trá 'bãlâ ãnî drī ngá fěfě gólâ ãnî drí fělé gólīyī pázó 'dĩ sī. Má lě ɔjílâ drí rilí ndrī ãyikô sī ãzã ngá kâ ãkó. ¹⁴ Ngbãangbãno rí, ãnî rí'á ngá bê dũu. Gõ'dá ngá ãnî drí â'dózó 'dĩ bê lâ dũu 'dĩ rí, drī lâ rí 'bá lâyilí 'dĩ, nĩ fě, ã'dô ró bê ɔjílâ gólīyī ngá ãkó lé 'bá ró rí 'bá yī pázó. Gõ'dá ãzátú tólâ, ɔjílâ gólīyī ngá ãkó lé 'bá ró 'dĩ 'bá yī ɔtírí 'bãã ngá bê rí, gõ'dá gólīyī drí rú jãzó kpá ãnî pãlé kãyī ãnî drí 'bãzó ngá ãkó rí 'á. Lãtị 'dĩ 'á rí, krístō 'bá yī â'dô rí'á ɔzô ngá ãlô kãtí, ãzã ngá kâ ãkó. ¹⁵ Â'dô 'bã'á nyé ɔzô Ôvârí drí ãtálé búkũ íyíkâ 'á rí kãtí,

“Ōjílā gólā ngá nyānyā ê'bé 'bá dūu rî, â'dó kô rî'á ngá nyānyā bê rōô,
gō'dá ōjílā gólā ngá ÿínyā ê'bé 'bá dā rî, â'dó kô ÿzā ngá nyānyā kâ bê nyālê.”

Âfō-âfō 16.18

Tã Títō rî jōzó Kōrínītō 'álâ rî

¹⁶ Mā 'ê awô-ĩtí āmbá Ôvârí drí, tálâ gólâ 'bā Títō trá â'dólé njāā ānî pālê, gō'dá gólâ 'ê ānî tã kpá trá rōô, nyé ōzō ámakâ rî tí. ¹⁷ Nĩ ndrê drê, mã ÿjî gólâ bê nílî ānî ngálâ rî, gólâ lě tã-drî lâ trá, pîpîsílî ālô sî tã gólâ rî ífífí drí lělé trá 'êlâ rî ró. ¹⁸ Gō'dá mã jô Títō trá ānî ngálâ 'dūwã krístō 'bá āzî āmakâ nólé rú lâ nílî trá kãñsã 'ásî ndrî tã âtî-âtî tândí Ôvârí kâ pêpê lâ sî nô bê. ¹⁹ Gō'dá âmâ âdrúpî rî gógó 'dî kpá 'ĩdî ōjílâ kãñsã kâ drí njílî rî'á lâmúlî 'dūwã âmá bê ngá fêfê gólâ 'ézó ōjílâ Yūdáyã 'álâ rî 'bá yî pālê rî trólé nízó rî 'ĩdî. Lôsî rî 'dî â'dô ōjílâ 'bā'á Kúmú Yésū Krístō rî lûyílî. Gō'dá â'dô kpá tã â'dá'á kî, âmâ rî'á njāā krístō 'bá āzî pālê.

²⁰ Mā 'ê tã rî 'dî dódó, tálâ ōjílâ ōzó kô tã ōnjí úsú âmâ rú ngá fêfê āmbá 'dî vó lâ ndrê'ê 'á. ²¹ Gō'dá mã rî zāā tã mbî rî 'bá yî 'êlé 'ĩdî Ôvârí rî lîfî drî 'á, gō'dá kpá ōjílâ āzî lîfî drî 'á. ²² Âmâ kpá trá âmâ âdrúpî āzâ jô'á 'dūwã Títō yî bê. Mã ûjü âmâ âdrúpî rî gógó 'dî trá ândálé ândálé â'dô-â'dô gólâkâ nîzó. Sîsî mã úsú trá kî, gólâ lě rōô āzî-āzî pālê. Ītî rî, ngbāangbānō rî, gólâ lě trá rōô âmâ pālê, tálâ gólâ nî trá kî, nî â'dô tã mbî rî 'ê'á 'ĩdî.

²³ Ā'dô íyíkâ Títō rî tāsî rî, gólâ âmâ āzî-āzî 'î tã gólâ âmâ drî rî'á 'êlâ ānî pázó nō 'á. Ā'dô gō'dá âmâ âdrúpî āzî gólîyî nî 'bá Títō bê 'dî 'bá yî 'ĩdî rî, gólîyî rî'á lâjô'á kãñsã kâ 'î. Gō'dá rîrî gólîyíkâ 'bā ōjílâ trá Yésū rî rú lûyílî. ²⁴ Ītî rî, gō'dá nî lâgû âmâ âdrúpî 'dî 'bá yî lõvō sî, tálâ gólîyî ōndrê ró ÿyî lõvō ānîkâ krístō 'bá āzî drî rî bê. Ītî rî, gō'dá

krístō 'bá yî drí nǐzō lâ ndrī kī, mā rī ānī tā lōngólé nō tákō tā mbî sī.

9

Tā āzâ krístō 'bá ngá âkó rī 'bá yî pāpā lâ yî tāsī

¹ Ícá gō'dá kô má drí tā ĩjízó ānī tí tā gólâ ngá fěfě kâ oĵilâ Ôvârī kâ Yūdáyâ 'álâ rī 'bá yî pázó rī tāsī, ² tálâ má nī trá kī, nī lě trá oĵilâ 'dī 'bá yî pālé. Gō'dá ítí rī, má lōngô ānī tā trá krístō 'bá gólīyī Mĕkĕdóniyā 'álâ rī 'bá yî drí kī, ānī krístō 'bá gólīyī Ĝīrīkī 'álâ rī 'bá yī rī'á njāâ ngá fěfě 'dī jölé ítölé kó ndrô āzī. Gō'dá krístō 'bá yī gólīyī Mĕkĕdóniyā 'álâ rī 'bá yī ârī bê kī, ānī rī'á njāâ ngá fěfě 'dī jölé rī, gō'dá gólīyī drí kpá ítōzô â'dólé njāâ ngá fělé, â'dô ró ngá âkó lé 'bá pázó. ³ Ítí rī gō'dá, âmâ trá âmâ âdrúpī yī krístō 'bá āzī ró nō jō'á ānī ngálâ, tálâ āâ'dâ ró bê oĵilâ drí kī, ānī tā âmâ drí rī'á lōngólâ tā ngá fěfě kâ tāsī nō āâ'dó vō tákó 'á kô. Nī â'dô njāâ ngá fěfě 'dī fělé, nyé ôzô âmâ drí âtálé trá gólīyī drí ānī drí 'ē'á 'elâ rī kâtí. ⁴ Nī ndrê drĕ, ôzô krístō 'bá gólīyī Mĕkĕdóniyā 'álâ nā 'bá yī âlô rī, ôñī kpāâ má bê nī'á ānī ndrĕlé rī, gō'dá ôzô nī â'dô kô njāâ ngá fěfě ānīkâ fělé rī, gō'dá 'dī rī â'dô ānyī fĕ'á âmâ drí rōô, tálâ mā âtâ tā trá gólīyī drí sīsī kī nī rī, mā nī trá nī â'dô ngá fěfě fĕ'á āmbá. ⁵ Tā 'dī kâ rī tí rī, gō'dá má drí ĩsúzô lâ kī, rī'á tândī ró âmâ âdrúpī nō 'bá yī jōzô sīsī ānī ngálâ cú ítí drĕ âmâ drí cā âkó. Gō'dá gólīyī ôpâ ró ānī bê ngá fěfě ānīkâ 'ē'á fĕlâ rī ê'bélé njāâ. Gō'dá lâtī ũnjī ró rû bê ānī drí ngá fěfě fĕzó rōô, ôzô ānī drí tā lâ 'bälé trá 'ē'á fĕlâ rī kâtí. Ítí rī, ngá fěfě ānīkâ 'ē'á fĕlâ krístō 'bá gólīyī Yūdáyâ 'álâ rī 'bá yī drí rī â'dô 'bā'á njāâ âmâ drí trólé kpāâ âmá bê, ôzô mā ôcâ trá ānī ngáá tólâ rī. Ítí rī, 'dī â'dô â'dá'á lâ oĵilâ āzī drí kī, nī rī ngá fěfě fĕlé, tálâ nī lě kó trá fĕlâ rī drí. Â'dó kô tā gólâ âmâ drí ānī ĩcízó ĩcī 'elâ rī 'dī.

⁶ Tã nô òrî ãnî drî. Òzō òjílã ò'wã ngá ngbãâ fínýáwá ítí rî, gólã à'dô ngá ìyínyã ê'bé'á kpá ngbãâ fínýáwá ítí. Gõ'dá òzō òjílã ò'wã ngá ãmbá ítí rî, gólã à'dô ngá ìyínyã ê'bé'á kpá ãmbá ítí. ⁷ Òjílã ãlô ãnî lãfálé sî òfê ngá íyíkã, nyé òzō gólã rî pîpîsílí drí lèlé rî kâtí. Gólã òfê kô tã ìsũ rî rî sî. Gõ'dá gólã òfê kpá kô, gbõ tãlã ìcá kô gólã drí fêzó lâ kô rî drí. Gõ'dá gólã òfê lówó sî drî-báláyî ró gõ'dá kpá àyikô sî, tãlã Ôvârí lè òjílã gólã ngá fê 'bá drî-báláyî ró àyikô sî rî ì'dí. ⁸ Gõ'dá òzō nî ò'ê tã 'dî trá ítí rî, nî nî tãndí ró kî, Ôvârí cú mbârãkã bê ngá fêlé ãnî drí gãrã ngá gólã ãnî drí lèlé rî drî sî, tãlã nî à'dô ró bê ngá bê dũu gõ'dá nî pâ ró òjílã gólíyî ngá ãkó lé 'bá ró 'dî 'bá yî bê. ⁹ Rî'á nyé òzō Ôvârí drí àtálé trá búkũ íyíkã 'á rî kâtí,

“Òjílã Ôvârí kã rî ngá fêfê fêlé drî-báláyî ró ngá ãkó lé 'bá yî drí,
tã tãndí gólãkã 'dî tã lâ ìcá vîlî drî 'ásî kô zãã gbádu
ãdũkũ ãkó.”

Lôngó 112.9

¹⁰ Gõ'dá Ôvârí rî nî rî'á òrî àfêlé òjílã drí rî'á ì'dílã. Gólã rî kpá nî rî'á ngá nyãnyã àfêlé òjílã drí nyálé. Ítí rî, gólã à'dô kpá ngá ãnî drí lèlé rî àfê'á nî ãnî drí, nî à'dô ró bê ngá fêlé àzì-àzì yî pãzó.

¹¹ Nî ndrê drê, gõ'dá Ôvârí à'dô ngá tãndí àfê'á ãnî drí dũu tãlã ngá ãnî drí fêlé òjílã àzì pãzó 'dî tãsî. Tãlã òzō mã òtírî ngá fêfê ãnìkã 'dî 'bá yî fêè ãnî àdrúpî yî ngá ãkó lé 'bá ró 'dî 'bá yî drí rî, gólíyî à'dô àwô-ítí 'è'á Ôvârí drí rōô ngá 'dî 'bá yî tãsî. ¹² Ítí rî, tã tãndí gólã ãnî drí 'èlé ãnî àzì-àzì yî drí 'dî à'dô gólíyî 'bã'á ngá gólíyî drí à'dólé ìzã lâ bê rî 'bá yî ùsúlí. 'Dũu à'dô gõ'dá kpá òjílã àzã 'bá yî 'bã'á àwô-ítí 'èlé Ôvârí drí rōô ngá ãnî drí fêlé 'dî 'bá yî tãsî. ¹³ Nî ndrê trá, ngá fêfê tãndí ãnî drí fêlé 'dî à'dô à'dálã kî, nî lè tã trá Ôvârí 'á pîpîsílí ãlô sî. Gõ'dá òzō òjílã òndrê ãnî

trá tã rî 'dî 'ê'á ĩtí rî, gólîyî â'dô Ôvâri rî lûyî!á rōô tã rōrō
 ānikâ 'dî tāsī, gō'dá kpá ngá fēfē ānikâ drî-bàláyî ró òjílā
 gólîyî ngá akó lé 'bá ró rî yî pázó 'dî tāsī. ¹⁴ Krístō 'bá rî
 gógó Yūdáyǎ 'álâ rî 'bá yî rî'á rātáā 'ê'á ānî tāsī rōô lôvó
 sī, tālâ Ôvâri â'dâ pîpîsílí tândî íyíkâ rî trá gólîyî drî ānî
 tāsī. ¹⁵ Nî 'dê mã 'ê āwô-ĩtí Ôvâri drî āmbá, tālâ ngá fēfē
 ǎngí gólâ drî fēlé āmâ drî āmbâ lâ drî lậvũlị trá gǎrǎ āmâ
 tị drí ậ'dịzọ tã lâ 'á nō tāsī, ngá fēfē rî 'dî rî'á Yésũ ĩ'dî.

10

Tã Póolō drí úlị átálé yí rú rî tã-drị lâ lôgōzọ rị

¹ Mã Póolō âmâ nyāányâ, má lē ānî drí úlị ámakâ má
 drí átálé ānî drí mǎnísí rú lôgō sī vũdrị pîpîsílí ǎ'dị sī òzō
 Yésũ Krístō kâtí nō árílí. Áâtâ trá kī, kâyî má drí 'bázó ānî
 bê nā, má lôgō mã trá â'dólé gbō ngá finyáwá ró ānî ándrá.
 Gō'dá òzō má òtírí 'bāā ānî lǎfálé yû rî, má drí gōzọ rî'á úlị
 āmbâ-āmbâ átálé ānî drí. ² Òzō gō'dá má òcâ trá ānî ngálâ
 rî, má â'dô úlị āmbâ-āmbâ átá'á ĩ'dî òjílā gólîyî tã átá 'bá
 kī, má āâtá úlị āmbâ-āmbâ ĩyî lịfị drị 'á kô 'dî 'bá yî drí.
 Gō'dá má lēē kô úlị āmbâ-āmbâ átálé ānî nyāányâ drí.

³ Nî ndrê trá, gbō lé mã ā'dô òjílā mvá 'î rî, mã rí kô ǎjú
 'bũlị âmâ ǎjú-'bá-ǎzí yí bê tã ĩsũ ǎngó nō kâ rî sī. ⁴ Nî ndrê
 trá, gō'dá drị-fê âmâ drí rızó ǎjú 'bũlị ĩ'dî sī lâ rî â'dó kô
 òzō drị-fê òjílā mvá kâ rî 'bá yî kâtí. Gō'dá âmâ rî'á cú drị-
 fê Ôvâri kâ mbârākâ bê gǎrǎ âmâ drí rızó âmâ ǎjú-'bá-ǎzí
 Sātánā rî 'bũlị ĩ'dî sī lâ rî bê. Drị-fê gólâ Ôvâri drí áfēlé 'dî
 cú rî'á fǎfâ bê vō Sātánā kâ rızó rílí 'á lâ kúmú ró âmâ drílí
 rî ĩzázó. ⁵ Gō'dá gólîyî â'dô tã ĩsũ gólâ lómbé-lómbéwá kâ
 Sātánā drí rî'á 'êlâ âmâ drí, âmâ 'bá 'bá Ôvâri rî nîlị kô rî
 ĩzâ'á drị-fê 'dî sī. Gō'dá mã rî rú fũlị tã árí akō ámakâ Ôvâri
 drí rî bê drị-fê 'dî sī, gō'dá tã ĩsũ ámakâ 'bālê tã Yésũ Krístō
 kâ árílí ĩ'dî. ⁶ ĩtí rî, gō'dá nî fē ānî trá ndrî tã Ôvâri kâ ĩnjlị

dódó rí. Gõ'dá âmâ rí'á njāâ lāŋō fělé ǒjílā gólīyî Ôvârí rí ñŋjî 'bá dódó kô rí 'bá yî drí.

⁷ Âmâ ází-ází yî, tā ñsũ-ñsũ âníkâ rí â'dó kô mbî. Ôzō ǒjílā āzâ 'bá yî ǒrî ñyî tā ñsũlí kí, yî āâ'dô ǒjílā Yésũ Krístō kâ ñ'dí rí, gõ'dá nî ñsũ kpá kí, âmâ kpá ǒjílā Yésũ Krístō kâ ñ'dí ǒzō gólīyî tí. Gõ'dá âmâ kpá cú drí-ácê bê tā âtázó ânî drí ñtí. ⁸ Tā ñsũ-ñsũ âníkâ 'á rí, mā rí rí'á âmâ lômbélé drí-ácê gólá Kúmú âmákâ Yésũ Krístō drí âfělé âmâ drí nō tāsî yā? Drí-ácê rí ñ'dí rí'á tā lělé âníkâ 'bázó â'dólé gǎgǎ ñ'dí sî lâ, â'dó kô ânî ñzázó.

⁹ Gõ'dá má lěé kô wárāgā âmákâ ñgílí ânî drí nō drí ânî 'bālé â'dólé ũrî ró. ¹⁰ Nî ndrê trá, áâtâ trá kí, mā Póólō, úlí âmákâ ñgílí wárāgā âmákâ 'á rí, tā lâ íyíkâ âmbâ-âmbâ ró, gõ'dá má rí gógó drí 'bázó ânî bê tólá rí, má āâ'dô íyíkâ mbârākâ ákó. Gõ'dá úlí âmákâ âtálé âmâ lāfálé 'á rí āâ'dô íyíkâ úlí tákó rí 'bá yî ñ'dí. ¹¹ Nî ndrê drê, ǒjílā ũñî tā nō dódó, tā gólá má drí ñgílí wárāgā 'á rí, ícá kô â'dólé ngîñ, tā gólá má drí 'ě'á âtálâ ânî drí, má drí 'bārě cú tólá rí 'á rí drîñ sî. Má ñgî wárāgā ânî drí ngbāangbānō rí, tālâ má â'dó kô ânî bê tólá rí drí. Gõ'dá má ǒtírî cāâ ânî ngáá tólá rí, má â'dô úlí âtálá ânî drí kpá ñtí drí-ácê gólá Ôvârí ngá lésî má drí wárāgā ñgîzō ñ'dí sî lâ 'dî sî.

¹² ñtí rí, gõ'dá má ñsũú tā kô âmâ nyāányâ 'bázó â'dólé sísí ǒjílā ází drí. Gõ'dá gólīyî kí ñyíkâ rí, ñyî tā ǒlâvũ nî gǎrǎ ǒjílā ází drîñ sî. Gõ'dá gólīyî rí ñyíkâ ñyî ñ'bîlî nō gbō ákpáká'dā ñyî vó 'ásî, ngátá ñ'dí lậvũ nî yā rí nîzô bê. Tā rí gógó ñtí ñ'dí, rí â'dálâ kí, gólīyî ñjî tā kô, tālâ gólīyî ñsũ ñyíkâ bê rí, gólīyî kí ñyî āâ'dô ñyî nyāányâ kâ ñ'dí.

¹³ ñtí rí, gõ'dá âmákâ rí, má rí âmákâ âmâ lômbélé nō tā mbî drîñ. Má rí âmâ lômbélé cé lôsî gólá Ôvârí drí âfělé má drí 'ělé ânî lāfálé rí drîñ. ¹⁴ Má rí âmâ lômbélé rōô yā? Nî ñjî trá tândí ró kí, mā ñ'dí ǒjílā drí-káká gólá pávó tî ácê

nō trō 'bá nīzō cālē tā âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō bê ãnî drí tólâ rî. ¹⁵ Ítí rî, gō'dá má rí kô ámâ ârúlı lôsî âzî-âzî drí 'elē nī rî drī. Vō lâ 'á rî, gō'dá má lē tā lēlē ãnikâ Ôvârí 'á rî drí mbālē â'dólē gārā, tālâ lôsî ámakâ 'elē ãnî lāfálē rî ombâ ró bê, nyé òzō tā Ôvârí drí 'balē trá má drí 'elē rî kâtí. ¹⁶ Gō'dá má nī ró bê nī'á ulí Ôvârí kâ nō 'bá yî pē bê sísí 'álá vō āzā 'bá yî 'ásí. Má lē nīlí vō ó'dí 'ásí nī'á tā âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō âtá bê, tālâ má òzō kô rī lómbé-lómbéwá 'elē lôsî ámâ âzî-âzî yî drí 'elē nī rî yî drī kī'á nī rî, 'dī 'bá yî āā'dô lôsî má drí 'elē nī rî yî ĩ'dī. ¹⁷ Gō'dá áátâ trá tā ĩgī Ôvârí kâ 'á kī nī rî,

“Òzō òjílā āzā òlē trá íyî ârúlı rî,

gólā ãârû yî cé tā Ôvârí drí 'elē rî tāsī.”

Yěřēmíyā 9.24

¹⁸ Gō'dá òjílā gólā rī 'bá íyî tā lóngólē rī, Ôvârí lēé kô. Gō'dá Ôvârí rī íyíkâ cé òjílā yí drí ndrēlé tândí rī 'bá yî lēlé ĩ'dī.

11

Tā Póólō drí tā átázó tā ìmbá 'bá ònjō kâ ró rī 'bá yî rú rī

¹ Ámâ âdrúpī yí ámâ îzó yí bê, má nī trá kī, â'dó kô rī'á tā lífí lómbâ kâ ró má drí rīzó ámâ lómbélé. ² Mâ rī'á tā ïsū-ïsū bê nyé tā lēlē ãnikâ Yésū Krístō 'á rī tāsī, nyé òzō Ôvârí drí 'barē tā ïsū-ïsū bê òjílā íyíkâ tāsī rī kâtí. ãnî gō'dá trá nyé òzō òkó mvá gólā ndrēlé trá 'elá gīlā òkó ró Yésū Krístō drí rī kâtí, tībē tā lē 'bá trá kī, Yésū Krístō drí â'dózó cé nī íyî ágó ró rī kâtí. Ítí rî, gō'dá má lēé kô ãnî drí tā ònjí 'elē gólā rú. ³ Gō'dá mâ rī'á ũrī ró, tālâ òjílā āzā 'bá yî lē trá ãnî âdólē tā lēlē Yésū Krístō 'á pīpīsíłí álō sī rī âyéle, nyé òzō ĩnī drí Áwā rī âdórē rī tí. ⁴ Má nī trá, nī rī rī'á tā ìmbâ òjílā tí sī ndrī Yésū Krístō rī tāsī rī ârīlí, òzō kpálē tā ìmbâ rī 'dī ā'dô ngī ámakâ rī rú sī rī. Má nī trá, nī

rî rî'á líndrí gólâ â'dó 'bá ngî rî 'bá yî lâgúlí Líndrí Ôvârí kâ má drí tâ lá pêlé trá ânî drí rî drî sî. Gõ'dá nî rî kpá rî'á tâ lělé tâ âtî-âtî ngî âzâ 'bá yî 'á tâ âtî-âtî tândí gólâ má drí pêlé trá ânî drí rî drî sî.

⁵ Á'dô tâ ìmbá 'bá gólíyî ngî ânî drí rî'á tâ gólíyîkâ ârílí 'dî 'bá yî tāsí rî 'dî rî, òjílâ gólíyî ókízò nî rî, ââ'dô ìyî lâjò'bá ąngí ró 'dî 'bá yî drí, má ìsúú kô kî, âmbâ gólíyîkâ lâvũ mâ drî sî. ⁶ Gbõ lé má ââtâ tâ dódó kô rî, má â'dâ tâ trá ânî drí ngbálí-ngbálí kî, má rî tâ Ôvârí kâ pêlé ânî drí nò tâ nîñî Ôvârí ngá lésí rî sî.

⁷ Gõ'dá kâyî gólâ má drí rîzò tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nò pêlé ânî drí rî, má ìjî ânî kô âđđî âfělé má drí. Gõ'dá má lôgò mâ trá â'dólé ngá fínyáwá ró, gõ'dá nî â'dô ró bê gāră. Tâ gólâ má drí 'ělé 'dî tâ ònjí 'í yă? ⁸ Ítí rî, gõ'dá krístò 'bá vò âzâ 'bá yî 'ásí rî 'bá yî âfě âđđî bê má drí rî, má trò âđđî 'dî trá ânî pázò 'dî sî lâ. ⁹ Kâyî má drí 'bázò ânî bê tólâ rî, gbõ lé má â'dô bê ngá âkó rî, má ìkpókpolóó ânî kô ngá má drí â'dózó ìzâ lâ bê 'dî tāsí âfělé má drí, tâlá krístò 'bá gólíyî âcá 'bá Měkědóniyā lésí rî 'bá yî âfě ngá ìzâ lâ drí âmâ 'ělé rî nî má drí. Nî ndrê trá, sísí rî má 'bāá lâņō âmákâ kô ânî drî. Gõ'dá ìzâtú rî, má ícá kpá kô 'bālâ ânî drî. ¹⁰ Tâ pătî ró, má âtâ tâ ânî drí Yésú Krístò rî rú sî, má ícá kô tâ 'dî âtâ-âtâ lâ âyélé 'băđrî âníkâ Gîrîkî kâ nò 'ásí nōngá. Má â'dô âmákâ kó zââ rî'á âmâ lômbélé tâ gólâ má drí âđđî trözó ânî drígá sî kô 'dî 'á. ¹¹ Ítí rî, tâ gólâ má drí âđđî trözó ânî drígá sî kô 'dî ífí lâ â'dô 'í yă? Á'dó kô kî, má lěé ânî kô rî. Ôvârí nî trá kî, má lě ânî trá rōð.

¹² Ítí gõ'dá má â'dô zââ rî'á tâ gólâ má drí rî'á 'ělâ ngbâangbânò âđđî trözó ânî drígá sî kô rî 'ělé 'dî, tâlá òjílâ gólíyî ònjò kâ 'dî 'bá yî òzó kô rî ìyî lômbélé kî'á nî rî, yî òrî lôsî 'ělé Ôvârí drí, kpá té òzò âmâ drí rîrî 'ělâ rî kâtí. ¹³ Nî ndrê trá, òjílâ 'dî 'bá yî â'dó kô ìyî pătî-pătî lâjò'bá Yésú

Krístō kâ r'í'dí. Gólíyî lājó'bá rî 'bá òjílā ádólé ònjō sî rî 'bá yî r'í'dí. Gólíyî òjà ìyî á'dólé nyé òzō lājó'bá Yésū Krístō kâ rî yí kâtí. ¹⁴ Ítí rî, nî 'bā tā 'dí òlîjā ānî drî kô. Kpá ítí, Sātánā á'dô kpá íyî òjáj'á, òjílā òndrê ró yî bê òzō mālāyíkā Ôvârí ngá lésî rî kâtí. ¹⁵ Ítí rî, gō'dá á'dó kpá kô âmbâ-âmbâ ró lājó'bá Sātánā kâ drî ìyî òjázó kpá á'dólé nyé òzō lājó'bá Yésū Krístō kâ rî 'bá tā âtî-âtî tândí gólâkâ pèlé rî kâtí. Gō'dá òtírî cāâ kâpî ãdükû sî rî, Ôvârí á'dô tā-vó gólíyíkâ kí'á kpá té tā 'ě'ě gólíyíkâ gólíyî drî 'élé rî vó ró.

Tā lānō Póólō drí n̄jîlî lājó'bá Yésū kâ ró rî tāsî rî

¹⁶ Má ândâ drê tā nô kpá ó'dí ānî drí. Tā ìsû-ìsû ānîkâ 'á rî, má rî tā âtálé tā n̄n̄î sî kô. Gō'dá gbō lé ítí rî, gō'dá nî ârî tā ámakâ gólâ má drî ámâ lômbézó tā lâ sî nō. ¹⁷ Tā gólâ má drî 'ě'á átalá ānî drí rî, má rî átalá 'dí tā n̄î ákō ámakâ 'dí sî, á'dó kô tā átalé òzō Yésū Krístō kâtí rî r'í'dí. ¹⁸ Òjílā düû rî ìyî trá rí'á ìyî lômbélé āngó nō 'á, ítí rî, gō'dá má á'dô kpá ámâ lômbé'á ānî drí. ¹⁹ Nî á'dô ānîkâ bê tā n̄î 'bá ró rî, 'dövó nî á'dô kpá òjílā gólíyî tā n̄n̄î ákō rî yî lậgúlí. ²⁰ Má âtâ ānî drí tā p̄t̄î-p̄t̄î ró, nî âyè òjílā 'dí 'bá yî trá ānî 'bālê r̄ḡḡî ìyíkâ ró. Gólíyî drí rîzô ānî ádólé áđđî ānîkâ nyázó, ānî lô'dalé ānî ndrêzô ngá fínýáwá ró, gō'dá kpá rîzô tā ānyî kâ 'élé ānî drí. ²¹ Nî ndrê drê, má ícá kô tā ònjí ítí 'dí 'élé ānî drí. Gō'dá tálā á'dô 'í ānî drí rîzô tā òjílā 'dí 'bá yí kâ ârîlî r'í'dí tā ámakâ rî ârî-ârî lâ vō 'á yā?

Gō'dá òzō òjílā 'dí 'bá yî òrî ìyî lômbélé tā ìyíkâ tāsî rî, gō'dá má á'dô kpá ámâ lômbé'á tā ámakâ rî tāsî. Ngbāângbânō rî, má rî úlí átalé nō, nyé òzō tā n̄î ákō lé 'bá kâtí. ²² Gólíyî kí, ìyî á'dô òrî Ìbūrū kâ 'í. Mâ kpá òrî Ìbūrū kâ 'í. Gólíyî Ābārāyāmā rî ózōwá yî r'í'dí. Gō'dá mâ kpá Ābārāyāmā rî ózōwá 'í. ²³ Gólíyî kí, ìyî á'dô rû ì'bū 'bá Yésū Krístō kâ 'í. Gō'dá mâ kpá rû ì'bū 'bá Yésū Krístō kâ r'í'dí gólíyî lậvúlí ndrî. Ngbāângbânō rî, úlí ámakâ nō gō'dá

trá p̄t̄ĩ ũlí tã nĩ ãkó lé 'bá kã 'ĩ. Gõ'dá lé ítĩ rĩ, má 'ê lôsĩ trá Ôvãrí drĩ rōô gãřã gólĩyĩ lậvũlí. Gõ'dá óômbê mã trá 'bãlé gãñĩmã 'á ãndálé lôsĩ Ôvãrí kã nō 'erẽ là 'á gãřã gólĩyĩkã drĩ sĩ. Ócã mã trá ãndálé ãndálé õnjĩ tễễ, tí ã'đô rô kó mã drĩ drãzó volé. ²⁴ Gõ'dá õjĩlã drĩ-'bá Yúdã yĩ kã rĩ câ mã trá õnjóró'bĩ sĩ nyã'đĩ-trã-drĩ-lã-ngã-mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-njĩ-drĩ-lã-sũ ãndálé ãndãlã njĩ. ²⁵ Gõ'dá drĩ-'bá Rómã kã câ mã kpá trá fê sĩ, ãndãlã nã. Kậyĩ ãlô sĩ, õjĩlã drĩ kpá ámã lậvũzó kúnĩ mvã sĩ, ã'đô rô mã òdrã rô volé. Gõ'dá kōlóngbō 'ê trá rũ ãkólé mã bê lậmvũ ãndrê 'á ãndãlã nã, gõ'dá kậyĩ ãlô sĩ, kōlóngbō drĩ 'êzó rũ ãkólé ámã bê lậmvũ ãndrê 'á rĩ sĩ rĩ, mã ágô trá kōlóngbō rũ lậmvũ drĩ, ítũ gĩrĩ ngặcĩ gĩrĩ ítũ-pã nyã'đĩ-ãlô-drĩ-lã-ngã-sũ sĩ, ã'đô rô ámã nyãnyã pãlé. ²⁶ Mã tồ ậcĩ jễễ trá vồ 'ásĩ dũũ, ậcĩ tồttồ 'đĩ 'bá yĩ vồ 'ásĩ rĩ, mã 'bê drĩ trá tã õnjĩ-õnjĩ bê dũũ, lậmvũ ãndrê tĩtĩ, ngã ôpã 'bá, õjĩlã ámãkã Yúdã yĩ kã rĩ yĩ drĩ 'êzó ámã fũlí, gõ'dá kpá gólĩyĩ ã'đô 'bá kô õjĩlã Yúdã yĩ kã rô rĩ 'bá yĩ bê. Gõ'dá jậrĩbã 'á ngãtã òmã 'á yã rĩ, mã rĩ ámãkã kó zãã drĩ 'bêlé tã õnjĩ-õnjĩ bê. Gõ'dá mã òtĩrĩ nũ lậmvũ ãndrê drĩ sĩ kōlóngbō sĩ rĩ, mã 'bê drĩ íyĩkã kpá zãã tã õnjĩ-õnjĩ bê. Ítĩ rĩ, gõ'dá õjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá ãyĩ tã ãmãlé kĩ, ãyĩ ãã'đô krĩstồ 'bá yĩ ã'đĩ rĩ, rĩ ãyĩ kpá rĩ'á tã õnjĩ-õnjĩ 'êlé mã drĩ. ²⁷ Mã rĩ lôsĩ 'êlé rōô bũũũ lậvũ drĩ fĩzó mã rũ. Kậyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ rĩ, mã 'ê lôsĩ ngặcĩ gĩrĩ, mã kó ậ'dú kô. Kậyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ rĩ, mã trá lốfó rô lậmvũ lốvó bê. 'Đĩ 'ê rũ trá ítĩ ãndálé dũũ. Gõ'dá kậyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ rĩ, mã trá ngã nyãnyã ãkô nyãlé. Mã rĩ trá ítã tãndĩ ãkô sôlé ã'đê drĩ, gõ'dá kpá jồ tãndĩ ãkô rĩzó 'á lã, òzồ òcã trá ôzê lậmvũ bê rĩ.

²⁸ Gõ'dá tã 'đĩ 'bá yĩ drĩlĩ sĩ ndrĩ rĩ, mã njĩ lậnjĩ-lậnjĩ lôsĩ ámãkã 'đĩ kã 'đĩ ndrĩ kậñĩsã tãsĩ. Mã tã ãsũ rô gólĩyĩ tãsĩ kậyĩ lậvũ kã 'ásĩ. ²⁹ Ôzồ gõ'dá õjĩlã ã'đô trá mbãrãkã ãkô rĩ, gõ'dá mã ãcã kpá kô ã'đólé mbãrãkã ãkô òzồ gólĩyĩkã tí

yā? Gō'dá òzō áããdô òjílã äzâ trá tã ònjí 'lélé rî, 'dî 'bã mâ â'dólé tã îsũ ró rōð.

³⁰ Gō'dá â'dô bê trá ítí rî, òzō má òlĕ trá âmâ ârúlí rî, 'dövó má ârũ mâ ngá gólĭyî rî 'bá â'dálâ kĭ, mâ rĭ'á mbârâkã âmâ íffíí kâ rî âkó rî tãsí. ³¹ Ôvârí rî nyáányâ nĭ trá kĭ, má rĭ 'dĭ â'dó kô ònjô âdólé ĭ'dĭ. Gólâ Kúmú âmákâ Yésũ Krístô rĭ átá 'ĭ, úlũyĭ gólâ zãâ gbádú âdũkũ âkó. ³² Kâyĭ Ârĕtãsí drĭ 'bãzó kúmú ąngĭ ró kúmú äzĭ drĭlj ndrĭ, má drĭ drĕ rĭzó rĭlj jãrĭbã Dãmãséĕ 'álá rĭ, kúmú jãrĭbã rĭ 'dĭ kâ 'ê âmâ rũlj òmbélé 'bälé gãnimã 'á. Ítĭ rĭ, gō'dá gólâ drĭ äjũ 'bũ 'bá íyĭkâ 'bãzó dĭrĭ jãrĭbã rú sĭ, ä'dô ró bê âmâ rũlj, òzō má äãfô trá rĭ. ³³ Gō'dá âmâ rũ-lĕ-äzĭ yĭ pâ mâ trá. Gō'dá ùpĭ bê ägã jãrĭbã 'dĭ kâ 'á, gō'dá gólĭyĭ drĭ âmâ 'bãzó ívô 'á gôzó báfĭ äcĕ òmbélé ívô rĭ 'dĭ tĭ âmâ ĭrĭzó kôð ùpĭ rĭ 'dĭ 'ásĭ. Ítĭ rĭ, gō'dá má drĭ ngá pâzó kúmú 'dĭ drĭgã sĭ.

12

Tã lâràkô gólâ Ôvârí drĭ â'dálé Póólô drĭ rĭ

¹ Gō'dá má â'dô rĭ'á zãâ âmâ lômbê-lômbê bê ätĭ 'álâ, gbô lé tã má drĭ rĭzó âmâ lômbélé tã lâ sĭ 'dĭ rĭ òpá mâ kô rĭ. Gō'dá má â'dô tã lâràkô Ôvârí drĭ â'dálé má drĭ rĭ tã lâ átá'á ânĭ drĭ, gō'dá kpá tã gólâ má drĭ âbĭlj lífĭ ngbã ró rĭ bê. ²⁻³ Ndrô mũdrĭ-drĭ-lâ-ngâ-sũ lãvũ 'bá nã 'bá yĭ vósĭ rĭ, ótrô mâ trá nĭzó ĭ'dĭ bê lâ úrú 'álâ. Gō'dá má nĭj kô ngátá ótrô mâ trá nĭzó ĭ'dĭ bê lâ úrú 'álâ kũlütütũ ró ngátá âbĭ-âbĭ ĭ yã rĭ, gō'dá tã gólâ â'dó 'bá rĭ, Ôvârí nĭ íyĭngã nĭ. ⁴ Kâyĭ âmâ trôzó úrú 'álâ rĭ sĭ rĭ, má ârĭ tã trá dũũ tĭbê má drĭ ĭcálé tã lâ ngĭlj ânĭ drĭ kô rĭ. Ôvârí lĕĕ kô âmâ òjílã mvá drĭ tã ítĭ 'dĭ 'bá yĭ tã lâ âtálé. ⁵ Tĭ má â'dô âmâ lômbé'á tã gólĭyĭ ítĭ 'dĭ 'bá yĭ tãsí. Gō'dá ítĭ rĭ, má ĭcá kô âmâ lômbélé äkpã âmâ nyáányâ tãsí. Má â'dô âmâ lômbé'á tã gólâ má

drí â'dózó mbârâkâ âkó 'á lâ rî tāsī. ⁶ Gõ'dá gbõ lé má òlě ámâ lômbélé tã 'dī tāsī rî, gõ'dá má îcá kô ámâ lômbélé ámâ nyāányâ tāsī, tãlã má lěé kô òjílã drí nī lâ kī, āmbā ámákã rî òlāvũ gãrã tã gólīyī drí ámâ ndrēzò 'erè lâ 'á ngátã átárẽ lâ rî 'á 'dī drī sī.

⁷ Ítí rî, gõ'dá Ôvârí lěé kô má drí ámâ lômbélé ngá gólīyī yī Ôvârí drí â'dálé má drí 'dī 'bá yī tāsī. Ítí rî, gólã âyê vōrã 'bá Sātánã ngá lésí rî trá lânjò âfělé ámâ rú'bã 'á, tã lâ òlãzê ró má rú, tãlã má òzò kô rīi ámâ lômbélé tákányī. ⁸ Ítí rî, má lô'bã rú'bã trá Kúmú ámákã Yésũ Krístõ rú ândâlã nã, gólã òtrõ ró lânjò ǎngí 'dī bê volé má rú sī. ⁹ Gõ'dá gólã 'é tã má drí ijílí 'dī kô, gólã kī bê má drí rî, mbârâkã lôvó íyíkã kã 'dī iicã trá má bê ámâ pãlé kâyī lânjò 'dī kã 'á. Gólã kī, òzõ má ã'dô mbârâkã âkó rî, gõ'dá mbârâkã íyíkã drí 'bázó má 'á gãrã. Tãlã úlí 'dī tāsī rî, mâ Póólõ, mâ rí'á äyíkõ ró ámâ lômbélé ãnī drí tã gólīyī ámâ 'bã 'bá â'dólé mbârâkã âkó 'dī tāsī. Tãlã tã 'dī 'bá yī tāsī rî, mbârâkã Yésũ Krístõ kã â'dô rí'á má 'á gãrã ámâ rülí gãgã. ¹⁰ Tãlã tã 'dī 'bá yī tāsī rî, mâ rí'á äyíkõ ró òzõ lânjò õ'è mâ trá rî. Ngátã ngá gólīyī ámâ 'bã 'bá â'dólé mbârâkã âkó rî 'bá yī rí'dī ngátã lâ'dá 'î, ngátã rīrī âmbã-âmbã ǎngó nõ 'á nõ i'dī yã rî, ngátã lânjò 'î yã rî, mâ njãã lânjò 'dī 'bá yī lâràkõ lâ yī njílí ndrī Yésũ Krístõ sī. Nī ndrê trá, gõ'dá òzõ lânjò 'dī 'bá yī õ'bã mâ trá â'dólé mbârâkã âkó rî, gõ'dá mbârâkã âkī Yésũ kã 'dī drí ámâ pãzó.

Tã lôvó Póólõ kã krístõ 'bá yí drí rî tāsī

¹¹ Má nī trá kī, má rî úlí âtálé òzõ tã nīnī âkó lé 'bá kâtí, gõ'dá nī 'bã mâ nī â'dólé ítí tã nī âkó lé 'bá ró 'dī. Tí rí'á tãndí ró ãnī drí ámâ lûyílí lôsī gólã má drí 'elé āmbã ãnī lâfálé nõ tāsī. Nī ndrê trá, gbõ lé má ã'dô tã nī âkó lé 'bã 'î rî, má nī trá, lâjò'bã 'dī 'bá yī rí'á ngī. Gólīyī ãnī drí rí'á rú lâ iyī lûyílí 'dī 'bá yī, āmbã gólīyíkã rî lâvũú āmbã ámákã

rî kô. ¹² Kâÿî má drí 'bázó ãní bê tólâ rî, má 'ê tã trá dũu, ã'dô ró bê tã ã'dã ró kî, pãtĩĩ mâ lâjój'bá Yésũ Krístõ kã ì'dî. Má rî trá rĩ'á lôsĩ lâjój'bá kã 'elê ãní lâfálé dódó tã nĩnĩ sĩ, tã lâràkô gólĩyĩ Ôvãrí drí âmâ 'bälé 'elâ 'dĩ 'bá yí bê.

¹³ Nĩ ndrê drê, tã ndrĩ má drí 'elê trá õjílã kãñĩsã äzã 'bá yí kã drí rî, má rî kpá 'elâ ãní drí. Tã gólã má drí 'elê ãní drí kô rî, rĩ'á cé má ïjĩ ãní kô âdĩ âfêlé má drí âmâ vó ndrêzó. Má 'ê 'dĩ tã ãnyã 'ĩ yã? ¹⁴ Ngbãngbãno rî, nõô trá tã ândâlã nã lâ 'ĩ má drí 'êzó nĩlĩ ãní ndrêlé rî. Gõ'dã âcĩ rî nõ 'á rî, má ã'dô volé gã'á kpá dó âdĩ zĩlĩ ãní tĩ sĩ. Má lëé ngã ãní drĩgã sĩ kô. Má lë íyĩkã bê-rĩ ãní drí ãní nyãnyã fêlé ì'dĩ Ôvãrí drí. Nĩ ndrê trá, ã'dó kô tãndĩ ró 'dĩyĩmvã drí rĩzó nĩ rĩ'á átã lâ yí vó ndrêlé ândrê lâ bê. Átã yí ândrê bê rî, rî ïyĩ nĩ rĩ'á mvã lâ yí vó ndrêlé. Gõ'dã ãní trá nyé õzõ âmã mvã yí kãtĩ. ¹⁵ Ìtĩ rî, gõ'dã mâ rĩ'á äyĩkõ ró ngã ámakã fêlé ndrĩ ãní pãzó. Gõ'dã má ã'dô kpá cú âmã nyãnyã fê'á nyé ãní pãzó. Gõ'dã má lë ãní trá rõô. Gõ'dã tãlã ã'dô 'ĩ ãní drí íyĩkã âmã lëzó dódó kô rĩ yã?

¹⁶ Gbõ lé nĩ lë tã-drĩ trá kî, má zĩ âdĩ ãní tĩ sĩ âmã pãzó kô rî, õjílã äzã 'bá yí ãní lâfálé sĩ kî, má ãã'dô lĩfĩ lõmbã 'bã 'ĩ. Má õrĩ ãní ãdólé õnjõ sĩ. ¹⁷ Gõ'dã tã rî 'dĩ ã'dô íyĩkã 'bã'á ïtĩ 'dĩ ángõ tĩ yã? Kâÿî gólã má drí lâjój'bá 'dĩ 'bá yí jõzó ãní ngãã tólã rî, má ùjũ trá ãní ãdólé lâjój'bá 'dĩ 'bá yí tĩ sĩ yã? ¹⁸ Má lô'bã rú'bã trá Títõ drí nĩzó ãní pãlé krístõ 'bã äzã bê. Kâÿî rî nã sĩ rî, Títõ ãdõ ãní trá ngã trõzó ãní drĩgã sĩ íyĩ ífĩfĩ drí yã? Nĩ nĩĩ kô kĩ'á nĩ rî, âmã kpãrãtĩ Títõ bê rî tã tãndĩ 'elê ãní pãzó yã?

¹⁹ Nĩ ïsũ ãníkã bê rî, mã rî âmãkã nõ cé âmã tã âtálé ì'dĩ ãní drí, tãlã nĩ ïsũ ró tã bê kî, âmã õjílã tãndĩ 'ĩ yã? ã'dó kô ïtĩ. Âmã âdrúpĩ yí âmã ïzó yí bê, mã rî nõ cé tã gólã Kúmú âmãkã Yésũ Krístõ drí lëlé âmã drí âtálé ãní drí rî âtálé ì'dĩ Ôvãrí rî lĩfĩ drĩ 'á. ãní âmã rú-lë-ãzĩyã gólĩyĩ âmã drí lëlé

rōô rî yî î'dî. Ítí rî, tã ndrî gólîyî ãmâ drî rî'á 'ëlâ 'dî 'bá yî, mǎ rî 'ëlâ 'dî, ã'dô ró bê mbârâkã sölê ãnî rú lôsî Ôvârí kâ 'ëzó. ²⁰ Gõ'dá má rî'á ùrî ró, tǎlá má òtírî cǎâ ãnî ngálâ tólâ rî, má ícá kô ãnî ùsúlî, nyé òzô má drî lëlé rî kâtí. Gõ'dá má ícá kpá kô â'dólé òzô ãnî drî lëlé rî kâtí. Má rî'á ùrî ró, tǎlá má òtírî cǎâ ãnî ngáá tólâ rî, má â'dô tã ònjî-ònjî nõ 'bá yî ùsú'á ãnî lǎfálé, lâwã-lâwã, pîpîsîlî 'bã'bã ngá ázî-ázî kâ rú, ãwã, lǎfã cǎcã, lǎ'dá, tã ngõngõ, lómbé-lómbéwá gõ'dá tã bǎrábányá rî 'bá yí bê. ²¹ Má rî'á tã îsû ró, tǎlá má òtírî cǎâ tólâ rî, Ôvârí â'dô ámâ 'bá'á â'dólé ãnyî ró tã ãnîkã tǎsî, tǎlá nî ãdîí drî kô tã ònjî ãnîkã 'ásî. Má â'dô áwó ngõ'á rōô òjîlǎ gólîyî dũu rî 'bá zǎâ rî'á tã ònjî ìyîkã sîsî rî 'bá yî 'ëlé 'dî 'bá yî tǎsî. Gólîyî ãdîí drê zǎâ drî kô tã ònjî ìyîkã rî'á 'ëlâ sîsî rî 'bá yî 'ásî. Gólîyî drê zǎâ rî'á â'dú kô'á òjîlǎ gólîyî â'dó 'bá kô gólîyî òkó ró ágó bê rî 'bá yí bê fǎâ.

13

Tã Póólô drî drî-mbílî sôzó krístô 'bá gólîyî Kōrínītō 'álâ rî 'bá yî lîfî, tǎlá gólîyî òlê ró tã bê Yésû 'á pîpîsîlî ãlô sî rî

¹ Má trá nî'á 'dî ãnî ndrêlé ngbãangbãno ãndâlâ nâ lâ ró. Nî nî tãndî ró kî, má â'dô tã 'ë'á nyé òzô úlî Ôvârí kâ drî âtálé trá rî kâtí, “Ôzô òjîlǎ ãzâ ã'dô bê tã bê rî, rî'á tãndî ró òjîlǎ drî â'dózó bê rî ngátá nâ â'dólé lîfî drî 'bá ró tã-drî lëlé kî, pǎtî tã rî 'dî â'dô trá ítî.” ² Gõ'dá má sô drî-mbílî trá ãnî lîfî sîsî tã ònjî ãnîkã ãzâ tǎsî, kâyî gólâ má drî â'dózó ãnî bê ãndâlâ rî lâ ró rî 'á. Ngbãangbãno rî, má lë kpá tã 'dî ãndálé ãnî drî wǎrãgã má drî 'ë'á îgîlǎ ãnî drî nõ 'á. Má òtírî cǎâ tólâ 'wǎâ ró rî, òjîlǎ gólâ má drî ùsúlî trá tã ònjî bê rî ícá kô ngá pǎlé. Má â'dô lâno fê'á òjîlǎ gólîyî tã ònjî 'ë 'bá trá rî 'bá yî drî ndrî. ³ Ítí rî, gõ'dá ãnî drî nîzó lâ dódó kî, pǎtî Yésû Krístô rî nyãányã rî úlî âtálé ámâ tî sî. Gõ'dá gólâ cú mbârâkã bê òjîlǎ jálé tã mbî rî 'ëlé î'dî. Gólâ

â'dô mbârâkâ íyíkâ â'dá'á ãnî lâfálé 'á. ⁴ Nî ndrê trá, gbô lé Yésū Krístō drā bê fê lâlî-lâlî drîî òzō òjilā gólâ mbârâkâ âkó rî kâtí rî, gō'dá gólâ ngâ trá òdrā 'ásí mbârâkâ Ôvârí kâ sî. Ngbâângbânō gólâ rî'á lédrê-lédrê ró. ãmâ lâjô'bá rî'á fâfâ âkó, gō'dá òzō ãmâ drí â'dólé ngâ ãlô ró Yésū bê rî, ãmâ rî'á cú fâfâ bê Ôvârí ngá lésí. Gō'dá ãmâ drí â'dózó ãnî bê ngá ãlô ró Yésū Krístō 'á, rî'á tã 'élé mbârâkâ Ôvârí kâ sî.

⁵ Ítí rî, gō'dá nî ârî rîrî ãníkâ dódó. Nî ârî tã gólíyí ãnî drí rî'á 'êlâ rî 'bá yî dódó, nî nî ró bê ngátá nî rî tã 'élé 'dî tã l'êlê ãníkâ Yésū Krístō 'á rî vó ró yã rî. Nî nî kô kî, Yésū Krístō rî rîlî ãnî 'á p'âtîî ró yã? Té òzō tã 'ê'ê ãníkâ ãâl'dâ kô kî, nî l'ê tã trá Yésū 'á rî í'dî, Yésū rî ãnî 'á kô. ⁶ Òzō nî ârî tã 'ê'ê ãmákâ rî, nî â'dô ndrê'á lâ kî, mã âyé lâtî Ôvârí kâ kô. ⁷ Gō'dá ãmâ rî'á áwó ngô'á Ôvârí drí, tâlâ nî rî ró bê cú ítí tã ányâ 'ê ãkó. Mã rî râtáã 'élé Ôvârí drí ítí, 'dîî rî â'dó kô cé Ôvârí ôfê ró ândrâ-tândí bê lôsî ãmákâ 'élé ãnî lâfálé 'dî drí. Mã l'ê bê-rî ãnî drí tã tândí 'élé í'dî, gbô lé òzō lôsî ãmákâ ãnî lâfálé rî ô'wâ lô'wâ kô rî. ⁸ Nî ndrê trá, mã îcá kô tã ònjí 'élé, ã'dô ró tã âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō îzázó. Mã l'ê tã 'élé cé tã âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō ôlâ'bû ró bê vō 'ásí ndrî. ⁹ Ítí rî, ãmâ rî'á âyîkô ró â'dólé mbârâkâ âkó, òzō â'dô-â'dô mbârâkâ âkó 'dî ãâ'dô ãnî 'bã'á cú â'dólé mbârâkâ bê g'ãr'ã rî. Tãlâ tã rî 'dî tãsî rî, mã 'ê râtáã Ôvârí drí, nî rî ró bê zãã âtî 'álâ tã Ôvârí kâ 'ê'ê lâ bê. ¹⁰ Ítí rî, gō'dá mã rî wárãgã nô îgîlî ãnî drí drê sîsî mã drí cã âkó ãnî ngálâ nō rî, tâlâ mã ôtírî cãã ãnî ngálâ tólâ rî, mã òzó kô úlî âmbâ-âmbâ átã ãnî drí drî-âcê gólâ Kúmú ãmákâ Yésū Krístō drí âf'êlé mã drí nō sî. Drî-âcê 'dî ã'dô ró bê ãnî pâlé tã Ôvârí kâ 'élé tândí ró. Â'dó kô ãnî îzázó í'dî sî lâ.

Úlî ãdükû Póólô kâ krístô 'bá Kōrínītō 'álâ rî 'bá yî drí

rî

¹¹ Ámâ âdrúpî yî ámâ îzó yí bê, má â'dô úlí ãdūkū lâ ámákâ âtá'á ãnî drí ngbāāngbānō. Nī ûjū cé tā gólīyî Ôvârí drí lělé rî 'bá yî 'ēlé î'dî. Nī ûjū úlí ámákâ ârílí. Nī rî tā î'bî-î'bî sî ãnî lâfálé 'ásî ãlô. Gõ'dá nī rî kpá pîpîsílí ã'dí sî ãnî lâfálé 'ásî. Gõ'dá Ôvârí gólâ ãnî lě 'bá bê gõ'dá kpá tā ã'dí íyíkâ âfě 'bá ãnî drí rî òrî ãnî bê. ¹² Nī 'ê nî-bê-yā krístō 'bá āzî rî 'bá yî drí 'díyî âmvô-âmvô sî. ¹³ Krístō 'bá āzî gólīyî nōlé nō 'bá yî 'ê nî-bê-yā ãnî drí. ¹⁴ Tā lânjā Kúmú âmákâ Yésū Krístō kâ, ngá lělé Ôvârí kâ bê gõ'dá kpá rû âmû Líndrí Tāndí Ôvârí kâ rî kâ òrî kpākā ãlô ãnî bê ndrî. Î'dî 'dî.

Tã-drĩ Lěě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 2 Jun 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354